

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний лінгвістичний університет
Факультет романської філології та перекладу
Кафедра романської і новогрецької філології та перекладу
Кваліфікаційна робота магістра з перекладознавства

**«ЗАПОЗИЧЕННЯ В ІСПАНСЬКІЙ МОВІ:
ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ТА ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТИ»**

Студентки групи МПісп 56-18
факультету романської філології
денна форма навчання
спеціальність 035 Філологія.
Спеціалізація 035.051
Романські мови та літератури
(переклад включно)
освітньо-професійної програми
Переклад і міжкультурна комунікація (іспанська мова
і друга іноземна мова)
Тигипко Євгенії Олександрівни

Допущено до захисту

«___» _____ року

Завідувач кафедри

_____ Філоненко Н.Г.

Науковий керівник:

доктор філологічних наук,
доцент Філоненко Н.Г.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ 2019

Ministerio de educación y investigación de Ucrania
UNIVERSIDAD NACIONAL LINGÜÍSTICA DE KIEV
Facultad de Filología románica y traducción

El trabajo de calificación del maestro de estudios
"PRÉSTAMOS EN ESPAÑOL: ASPECTOS FUNCIONALES Y DE TRADUCCIÓN"

Grupo MPisp 56-18
Facultad de filología románica
Educación a tiempo completo
Curso de Filología 035
Especialización 035.051
Lenguas y Literaturas Románicas
(incluida la traducción)
programa educativo y profesional
Traducción y comunicación intercultural
(español y segundo idioma extranjero)
Eugenia Tigipko

Orador académico:
doctor of philology magister artium
Profesor Adjunto N. G. Filonenko

Kyiv 2019

Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра романської та новогрецької філології та
перекладу

Затверджую:

Завідувач кафедри романської та новогрецької
філології та перекладу
_____ (підпис)

д.ф.н., доц. Філоненко

Н.Г “10” вересня 2019 р.

ЗАВДАННЯ

**на кваліфікаційну роботу магістра з перекладознавства
студента(ки) 2 курсу групи _____ МПісп 56-18 _____ факультету
романської філології та перекладу КНЛУ**

Тигипко Євгенії Олександрівни

(ПІБ студента)

спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська, **освітньо-професійної програми Переклад і міжкультурна комунікація (іспанська мова і друга іноземна мова)**

Тема роботи: «Запозичення в іспанській мові: функціональний та перекладацький аспекти»

Науковий керівник: доцент, доктор філологічних наук, Філоненко Наталя Георгіївна

Дата видачі завдання “10” вересня 2019 р. _____

Графік виконання кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства

№	Найменування частин	Графік	Підписи
п/	і план кваліфікаційної роботи	Виконан	студент

П		ня	а і керівни ка
1.	Аналіз наукових першоджерел і складання бібліографії	Жовтень 2018 р.	
2.	Написання теоретичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 1)	Листопад 2018 р.	
3.	Добір мовного матеріалу тексту і складання Додатку (100 німецькомовних речень та їх переклад)	Грудень 2018 р.	
4.	Аналіз мовного матеріалу тексту, який досліджується, і написання аналітичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 2)	Березень 2019 р.	
5.	Проведення перекладацького аналізу досліджуваного мовного явища і написання практичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 3)	Травень 2019 р.	
6.	Написання вступу і висновків дослідження, подання завершеної кваліфікаційної роботи науковому керівнику для попереднього перегляду	Вересень 2019 р.	
7.	Попередній захист кваліфікаційної роботи і подання завершеної кваліфікаційної роботи на кафедрі	17жовтня 2019 р.	

8.	Оформлення документації (відгуки) і підготовка презентації до захисту кваліфікаційної роботи	Жовтень 2019 р.	
9.	Захист кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства	Грудень 2019 р.	

Науковий керівник Філоненко Н.Г. (підпис)

Студент Тигипко Є.О. (підпис)

ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З
ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

студента(ки) 2 курсу групи МПісп 56-18 факультету романської філології та перекладу спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська, освітньо-професійної програми Переклад і міжкультурна комунікація (іспанська мова і друга іноземна мова)

Тигипко Євгенії

Олександрівни

(ПІБ

студента)

за темою: «Запозичення в іспанській мові: функціональний та перекладацький аспекти»

Відповідність кваліфікаційної роботи нормативним вимогам (необхідне позначити √ або +)		
1.	Наявність основних структурних компонентів	<input type="checkbox"/> усі компоненти присутні , <input type="checkbox"/> один компонент відсутній <input type="checkbox"/> декілька компонентів відсутні
2.	Відповідність оформлення, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам	<input type="checkbox"/> повна відповідність <input type="checkbox"/> незначні помилки в оформленні <input type="checkbox"/> оформлення неправильне
3.	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам	<input type="checkbox"/> повна відповідність <input type="checkbox"/> відповідність неповна <input type="checkbox"/> не відповідає вимогам

4.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам	<input type="checkbox"/> повна відповідність <input type="checkbox"/> відповідність неповна <input type="checkbox"/> не відповідає вимогам
5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням	<input type="checkbox"/> повна відповідність <input type="checkbox"/> відповідність неповна <input type="checkbox"/> не відповідає вимогам
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам	<input type="checkbox"/> повна відповідність <input type="checkbox"/> відповідність неповна <input type="checkbox"/> не відповідає вимогам
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження	<input type="checkbox"/> повна відповідність <input type="checkbox"/> відповідність неповна <input type="checkbox"/> не відповідає вимогам

Особиста думка керівника _____

Кваліфікаційна робота _____ Тигипко Є.О. __ може бути (не може бути) рекомендована до захисту (ПІБ студента)

_____ (_____ Філоненко Н.Г.)
 (підпис керівника)
 (ПІБ керівника)

” __ ” _____ 2019 року

**РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З
ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА**

студента(ки) 2 курсу групи МПісп 56-18 факультету романської філології та перекладу спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська, освітньо-професійної програми Переклад і міжкультурна комунікація (іспанська мова і друга іноземна мова)

Тигипко Євгенії Олександрівни (

ПІБ студента)

за темою «Запозичення в іспанській мові: функціональний та
перекладацький аспекти

	Критер ї	Оцінк а в балах
1.	<p>Наявність основних компонентів структури роботи — <i>загалом 10 балів</i></p> <p>(усі компоненти присутні – 10, один компонент відсутній – 5, декілька компонентів відсутні – 0)</p>	
2.	<p>Відповідність оформлення роботи, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам до кваліфікаційної роботи — <i>загалом 10 балів</i></p> <p>(повна відповідність – 10, поодинокі огріхи у форматуванні – 8, незначні помилки в оформленні – 6, значні помилки в оформленні – 4, оформлення переважно не відповідає вимогам – 0)</p>	
3.	<p>Відповідність побудови вступу нормативним вимогам — <i>загалом 10 балів</i></p> <p>(повна відповідність – 10, поодинокі огріхи стилістичного характеру – 8, несуттєві помилки у формулюваннях – 6, суттєві помилки у формулюваннях – 4, не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)</p>	
4.	<p>Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам — <i>загалом 10 балів</i> (повна відповідність – 10, несуттєві помилки у формулюваннях – 8, недостатня кількість проаналізованих іноземних джерел (мін. 30%) – 6, відсутній критичний аналіз наукових праць – 4, не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)</p>	

5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням — <i>загалом 10балів</i> (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 6 , суттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 4 , відсутність власного аналізу фактичного матеріалу (100речень) – 0)	
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам — <i>загалом 10балів</i> (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки при перекладі фактичного матеріалу – 6 , суттєві помилки при перекладі й аналізі фактичного матеріалу – 4 , відсутність перекладацького аналізу фактичного матеріалу (100речень) – 0)	
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження — <i>загалом 10балів</i> (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , неповне висвітлення результатів дослідження – 6 , часткове висвітлення результатів дослідження – 4 , не відповідає результатам дослідження – 0)	

Усього набрано балів: __

(ПІБ рецензента)

(підпис рецензента)

” _____ ”

_____ 2019 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	1
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАПОЗИЧЕНЬ В ІСПАНСЬКІЙ МОВІ	3
1.1. Мовознавчий аспект вивчення процесу і результату лексичного запозичення.....	5
1.2. Історія вивчення запозичень в іспанській мові.....	10
1.3. Тракткування понять «запозичення» й «іншомовне слово».....	14
1.4. Передумови запозичення в іспанську мову.....	18
1.5. Асиміляція і закріплення іншомовного елемента в іспанській мові.....	20
1.6. Види запозичень в іспанській мові.....	25
РОЗДІЛ 2. ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАПОЗИЧЕНЬ В ІСПАНСЬКІЙ МОВІ КРИЗЬ ПРИЗМУ НЕОЛОГІЇ	29
2.1. Розмежування неологізмів і запозичень в іспанській мові.....	31
2.1.1. Передумови розширення лексичного складу іспанської мови.....	34
2.2. Неологізми та запозичення з індоєвропейських мов в іспанській мові...37	
2.2.1. Запозичення з англійської мови. Спангліш як явище мовної міжкультурної комунікації.....	41
2.2.2. Лексичні «кальки».....	45
2.2.3 Запозичення в іспанській мові з арабської мови.....	49
РОЗДІЛ 3. ВІДТВОРЕННЯ ІСПАНСЬКОМОВНИХ АНГЛІЦИЗМІВ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ УКРАЇНСЬКОЮ	53
3.1. Стратегії перекладу англіцизмів в іспанській мові.....	54
3.2. Переклад іспаномовних англіцизмів українською мовою.....	66
ВИСНОВКИ	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	73

ВСТУП

Словник кожної мови представляє живу систему, що постійно змінюється і поповнюється. Поповнення словникового складу будь-якої мови відбувається, як правило, за рахунок іншомовних запозичень. Будучи результатом тривалої культурно-історичної взаємодії мов, їх змішування, запозичення займають значне місце в лексиці будь-якої мови.

Безпосередньо запозичення в іспанській мові є **об'єктом** дослідження.

Предметом дослідження є вивчення процесів запозичення в іспанській мові.

Метою даної роботи є виявлення основних особливостей проникнення запозичень з англійської мови та з інших мов в іспанську мову і визначити тенденції вживання англіцизмів в іспанській періодиці.

Виходячи з мети нашого дослідження, формуються такі **завдання**:

- Визначити історичні передумови формування лексики іспанської мови;
- Порівняти становище іспанської та англійської мов на світовій арені і визначити подальші тенденції розвитку іспанської мови в умовах інформаційного суспільства;
- Встановити фактори, що визначають феномен проникнення англіцизмів в іспанську мову та причини виникнення мовного явища «спенгліш»;
- Визначити граматичні характеристики запозичень, ступінь їх асиміляції і сфери вживання.

Актуальність даної роботи полягає в тому, що дослідження запозичень з англійської мови та з інших мов дозволяє глибше зрозуміти культурно-лінгвістичні процеси, що відбуваються в іспанській мові.

Матеріалом для даного дослідження послужили статті з іспаномовних публіцистичних джерел. У процесі дослідження були проаналізовані статті з іспанських і латиноамериканських газет (El Mundo, FDC, WIRES) загальним обсягом близько 60тисяч слів, в яких було виявлено 805 англійських запозичень.

Теоретична значущість роботи обумовлюється тим, що в ній в узагальненому вигляді представлені існуючі на сьогоднішній день підходи до дефініції та систематизації запозиченої лексики в іспанській мові.

Практична значущість роботи обумовлюється можливістю застосування основних її положень на курсах з лексикології і стилістики іспанської мови.

РОЗДІЛ 1. Теоретичні передумови перекладознавчого дослідження запозичень в іспанській мові

Жодна культура світу не розвивається в ізоляції, відірвано від інших культур. Контакти народів зумовлюють культурний обмін, в тому числі обмін слів. "Тому в кожній мові, окрім "своїх", є "чужі", тобто запозичені слова. Отже, запозичення - елемент чужої мови (слово, морфема, синтаксична конструкція та ін.), який було перенесено з однієї мови до іншої в результаті мовних контактів, а також сам процес переходу елементів однієї мови до іншої. Причина появи таких слів - найменування нових речей та вираз раніше невідомих понять. Запозичення - це результат економічних, політичних, культурних та наукових зв'язків народів"[11].

"Процес запозичення є невід'ємною складовою функціонування та історичної зміни мови, одним з основних джерел поповнення лексики, найважливішим фактором розвитку мов. Але, не зважаючи на те, що частка запозичених слів у мові велика, порахувати їх точну кількість неможливо, оскільки: по-перше, ця кількість постійно збільшується, а по-друге, діє процес асиміляції, який перешкоджає встановленню етимології того чи іншого слова"[3; ст.22].

Запозичення проникають в мову як письмовим, так і усним шляхом, при цьому слова, запозичені усним шляхом, повністю асимілюються досить швидко, а слова, що прийшли в мову письмовим шляхом, довше зберігають свої фонетичні, орфографічні і граматичні особливості. Процес запозичення може відбуватися безпосередньо і через мову-посередник. Розрізняють такі способи запозичення, як транскрипція, транслітерація і калькування.

Транскрипція є фонетичним способом, так як при цьому процесі зберігається звукова форма словникової одиниці, яка іноді може трохи видозмінюватися відповідно до фонетичних норм мови.

При процесі що називається транслітерація запозичується написання іноземного слова. Літери запозиченого слова замінюються літерами рідної мови, слово читається відповідно до правил рідної мови.

Вперше обґрунтувати проблему взаємодії мов спробував в 1875 році І.А. Бодуен де Куртене. Далі в ХІХ-поч. ХХ ст. Шухард "вводить термін "змішання мов", з'являється таке поняття, як "схрещування мов", запозичене з біології. У ХІХ - поч. ХХ ст. увагу вчених зосереджено на пошуку термінології для даного явища. В цей час запозичення розглядається як переміщення слів або, рідше, переміщення слів і окремих елементів слова з однієї мови в інший. А також був запропонований ще один термін - "взаємне злиття мов". Таким чином, поняття процесу запозичення неоднозначно"[2; ст.15].

Деякі лінгвісти поділяють такі явища, як власне запозичення і калькування, як два абсолютно різні процеси.

Ю.С. Сорокін "стверджував, що "процес запозичення іншомовних слів - процес двосторонній. Це не тільки проста передача існуючих елементів однією мовою у володіння іншої мови, а разом з тим і процес їх освоєння системою даної мови, їх пристосування до його власних потреб, їх перетворення - формальне і семантичне - в умовах іншої системи. Саме про процес запозичення, - якщо це тільки дійсно дія засвоєння і пристосування запозичених слів, а не механічне перенесення в іншу мовну стихію якоїсь сукупності іноземних слів, - можна сказати, що це процес переважно творчий, активний, що передбачає високу ступінь самотності засвоєння мови, високий ступінь його розвитку "[5; ст. 24].

Л.П. Крисін визначає запозичення як "процес переміщення різних елементів з однієї мови в інший".

Е. Хауген "запропонував іншу класифікацію запозичених слів. Згідно з цією класифікацією, в мові існують власне запозичення і гібридні запозичення - слова, утворені частково з рідної мови, частково з іноземного матеріалу, також виокремлюються гібридні новоутворення - похідні від запозичень"[12].

Продовжив і більш детально пояснив цю концепцію Л.М Баш, виділяючи крім власне запозичень квазізапозичення (лат. quasi - "майже").

Класифікація С.В. Гриньова "заснована на таких ознаках, як:

- 1) сфера вживання запозичених слів;
- 2) характер запозиченого матеріалу;

- 3) період запозичення;
- 4) мова-джерело запозичення"[2; ст.47].

У зв'язку з широким розповсюдженням науково-технічного прогресу з'являються міжнародні слова, вирази - "інтернаціоналізми".

"Інтернаціональна лексика (від лат. Inter - між + natio, nationis - народ) - це слова загального походження, які існують у багатьох мовах і мають однакове значення, але зазвичай оформляються відповідно до фонетичними і морфологічними нормами даного мови. Наукові та технічні терміни, а також терміни суспільно-політичного життя, економіки, літератури складають основну частину інтернаціональної лексики. До цієї ж групи належать запозичені багатьма мовами слова з мови народу, в якому виник даний предмет або явище"[1; ст.12].

1.1. Мовознавчий аспект вивчення процесу і результату лексичного запозичення

Одним з головних питань в теорії мовного запозичення - питання про те, яке ж мовне явище слід називати власне запозиченням. Як у вітчизняному, так і в зарубіжному мовознавстві існує чимало розгорнутих пояснень цього поняття. Теоретичне обґрунтування проблеми взаємодії мов вперше зустрічається у І.А. Бодуена де Куртене в 1875 р.. Слідом за ним дослідники ХІХ поч. ХХ ст. користувалися терміном «змішання мов», введеним Г. Шухардта, і «схрещування мов», запозиченим з біології. В даний період на перше місце виходить питання про природу самого факту переходу слів з однієї мови в іншу, тому і в працях інших вчених ХІХ поч. ХХ ст., присвячених взаємодії мов, значна увага приділяється пошукам термінології для позначення даного явища. У дослідженнях цього періоду запозичення розглядалося як переміщення слів або, рідше, переміщення слів і окремих елементів слова з однієї мови в іншу. У цьому сенсі термін «запозичення» вживався в переважній більшості робіт [8, с. 89]. Крім того, в ХХ столітті був запропонований ще один термін для позначення даного процесу «взаємний вплив мов» [14, с. 45].

Таким чином, термін «запозичення» неоднозначний. З одного боку, запозичення розглядалося як переміщення слів з однієї мови в іншу, що відбувається в нерозривному зв'язку з суспільним життям і різними культурними явищами [11, с.95]. При цьому деякі лінгвісти поділяють як абсолютно різні процеси власне запозичення і калькування [7, с. 85]. З іншого боку, термін «запозичення» визначається як іншомовне слово, що не тільки перейшло, але і повністю освоєне мовою, що запозичила [1, с. 3]. Ю. С. Сорокін вказував, що «процес запозичення іншомовних слів є процес двосторонній. Це не тільки проста передача готових елементів однією мовою у володіння іншої мови. Це разом з тим процес їх освоєння системою даної мови, їх пристосування до її власних потреб, їх перетворення формального і семантичного в умовах іншої системи. Саме про процес запозичення, якщо це тільки дійсно акт засвоєння і пристосування запозичених слів, а не механічного перенесення в іншу мовну стихію якоїсь сукупності іноземних слів, можна сказати, що це процес переважно творчий, активний, що передбачає високу ступінь самобутності мови, що засвоїла, високий ступінь її розвитку» [12, с. 87]. Л. П. Крисін називає запозиченням «процес переміщення різних елементів з однієї мови в іншу». Під «різними елементами» маються на увазі одиниці мовних рівнів (фонології, морфології, синтаксису, лексики, семантики). Як наслідок цього, Л. П. Крисін розмежовує запозичення фонем, морфем, лексем [8, с. 87].

Е. Хауген класифікує запозичення за структурними, або формальними, ознаками. Підставою для структурної класифікації запозичень служить різна ступінь морфемної субституції запозичень в приймаючій їх мові. Таким чином, дослідник ділить запозичені слова на власне запозичення (коли з іноземної мови запозичується як значення, так і звукова оболонка слова) і гібридні запозичення утворені частково з рідного і частково з іноземного матеріалу. Крім того, Е. Хауген виділяє гібридні новоутворення, тобто слова, похідні від запозичень, відзначаючи, що дане явище не відноситься до самого процесу запозичення [23, с. 65].

Лексичний склад мови можна розділити на два загальних класи асимільовані і не асимільовані слова в результаті того, що всі лексичні запозичення поділяються за ознакою відповідності та невідповідності сформованим мовним нормам.

Під «асиміляцією запозиченого слова» розуміється «часткова або повна адаптація слова до фонетичних, графічних, морфологічних законів мови, що запозичають і її семантичну систему» [3, с. 25].

Детальну класифікацію за ступенем асиміляції слів і за принципом входження лексем в мову пропонує М. М. Амосова, виділяючи в першу групу:

- слова, повністю засвоєні мовою реципієнтом;
- книжкові слова, спеціалізовані та обмежені сферою вживання;
- слова місцевого і історичного колориту [1, с. 35].

До складу другої групи, не асимільованих одиниць автор відносить:

- «повні запозичення», що сприймаються як чужорідний елемент в мові;
- «відносні запозичення» запозичення, які втратили в ході процесу розвитку мови, що запозичила свій смисловий зв'язок з прототипами в вихідній для них мові;
- «морфемні запозичення» слова, утворені в межах мови, що запозичується за допомогою запозичених морфем;
- слова-кальки [1, с. 39].

І. В. Заботкіна "класифікує запозичення за їх ступенем адаптації до мови-реципієнта на варваризми не асимільовані одиниці; ксенізми асимільовані одиниці, що відображають специфіку побуту країни і слова кальки" [6, с. 76].

Згідно характеру запозичень, С. В. Гриньов-Гриневиц "виділяє такі види:

1. Матеріальне запозичення [запозичення матеріальної форми іншомовного терміну, що поділяється на:
 - a) лексичне запозичення,
 - b) формальне запозичення,
 - c) морфологічне запозичення.

2. Калькування запозичення не матеріальної форми слова, а його структури і значення. Існують три різновиди калькування, перші дві з яких є різновидами структурного калькування:

- a) словотвірне калькування,
- b) фразеологічне калькування,
- c) семантичне калькування.

3. Змішане запозичення, при якому одна частина лексеми запозичується, а друга перекладається або вже є в мові. Існують два різновиди такого запозичення:

- a) гібридне запозичення,
- b) на пів запозичення [3, с. 12].

Інша класифікація С.В. Гриньова-Гриневича відповідно до ступеня асиміляції запозичень, в мові-реципієнті включає наступні види:

- a) варваризми найменш освоєні іноземні слова, формально не асимільовані;
- b) екзотизми, слова з чітко усвідомлюваною і закріпленою приналежністю до певної країни, національності, екзотизми володіють формальними ознаками асиміляції, включені в систему граматичних категорій, зазвичай освоєні фонетично.
- c) власне запозичення "[3, с. 16].

За способом засвоєння розрізняють усні і письмові книжкові запозичення. За методом проникнення слів в мову, що запозичує, розрізняють безпосередні (прямі) і непрямі, тобто опосередковані запозичення.

Таким чином, будь-яке запозичення, яке входить в ту чи іншу мову, є для нього деяким новим елементом. Фактично іноземне слово запозичується в незайманому вигляді, з усіма його звуками, формами та значеннями надзвичайно рідко, тому що означало б ціле зрушення в системі мови.

Запозичення - це копіювання (зазвичай неповне і неточне) слова або виразу з однієї мови в іншу. Запозиченням також називають саме запозичене слово. Запозичення в мовах є одним з найважливіших факторів їх розвитку. Залежно від мови, з якої було запозичене слово, такі слова називають «англіцизми». Запозичення стають результатом контактів, взаємин народів, держав [7, с. 46].

Запозичення як процес властивий практично кожній мові. Основною причиною запозичення іншомовної лексики визнається відсутність відповідного поняття в когнітивній базі мови-рецептора. Воно збагачує лексичний склад мови, слугує джерелом нових коренів, словотворчих елементів і термінів і являє собою наслідок умов соціального життя людства. Воно може бути усне і книжкове. Часто запозичення іншомовних слів визначається культурним фактором. Звідси значний вплив запозичених слів на історію культури певного народу.

Запозичення - це один із засобів розширення словникового складу, в результаті якого в мову входять і закріплюються іншомовні елементи. Цей процес є складовою частиною функціонування та історичного розвитку мови і лежить в самій основі мовної діяльності [1, с. 35].

У різних мовах наявна велика кількість запозичених елементів. Підрахувати їх точну кількість неможливо, оскільки цей процес відбувається постійно. Постійно збільшується кількість іншомовних елементів, що потрапляють в мову. Внаслідок процесу асиміляції іноді складно встановити походження слова.

У сучасному мовознавстві відсутня єдність в тлумаченні основних понять, процесів, які відносяться до переміщення мовних елементів з однієї системи в іншу. В результаті, під запозиченням розуміється і вплив іншої мови (О.С. Ахматова), і вплив територіальних і соціальних діалектів (С.О. Карцевський) на дану літературну мову; а також процес переміщення мовних елементів з однієї мови в іншу (Л.П. Крисін) [3, 14].

Так, Н. М. Шаїнський, не диференціюючи поняття «запозичене слово» і «іншомовне слово», називає запозиченням «всяке слово, яке прийшло в українську мову ззовні, навіть якщо воно за складовими його морфемами нічим не відрізняється від споконвічно українських слів» [16, с. 44].

На думку О.С. Ахматової, запозичення це: «звернення до лексичного фонду інших мов для вираження нових понять, подальшої диференціації вже наявних і позначення невідомих раніше предметів; слова, словотвірні афікси і конструкції, що увійшли в цю мову в результаті запозичення» [3, с. 75].

В.М. Арістова "розуміє запозичення як «єдиний діалектичний процес, в якому перетинаються дві різні мовні системи»"[11, с. 87].

Відповідно Е. Хаугену, запозичення є «відтворенням моделей однієї мови іншою мовою» [12, с. 45].

Є. І. Чаркова визначає запозичення як «результат контактування мов і їх носіїв. При входженні в мову запозичене слово адаптується і отримує статус освоєного» [15, с. 22].

На думку Віденської Л.А «запозичені слова це такі іншомовні слова, які повністю увійшли в лексичну систему української мови. Вони набули лексичного значення, фонетичного оформлення, граматичних ознак, властивих українській мові, вживаються в різних стилях, пишуться буквами українського алфавіту» [7, с.98].

Г. Пауль вважав, що «першою фазою іншомовного впливу, як правило, є лексичне запозичення. Специфіка його, як відомо, полягає в тому, що слово запозичується не цілком, як граматично оформлене слово, а тільки як частина лексичного матеріалу, який отримує нову оформленість тільки в системі і засобами мови, що запозичується» [9, с. 34].

Більш точним, на нашу думку, є визначення Ю.С. Сорокіна: «Процес запозичення іншомовних слів є процес двосторонній. Це не тільки проста передача готових елементів однією мовою у володіння іншої мови, це разом з тим процес їх органічного освоєння системою даної мови, їх пристосування до її власних потреб, їх перетворення формальне і семантичне в умовах даної системи» [10, с. 76].

Найбільш повним, на наш погляд, є "визначення терміна «запозичення», представлене в «Великому енциклопедичному словнику»: «запозичення елемент чужої мови (слово, морфема, синтаксична конструкція), перенесений з однієї мови в інший в результат мовних контактів, а також сам процес переходу елементів з однієї мови в іншу»[19].

1.2. Історія вивчення запозичень в іспанській мові

Іспанська мова є державною офіційною мовою Іспанії, але не єдиною.

Іспанська мова належить до підгрупи іберо-романських мов. Протягом багатьох століть іспанська мова формувалася на основі народної латини, що була головною на території великої Римської імперії.

В Іспанії проживає чотири нації: кастильська, галісійська, каталонська і баскська нація, що в свою чергу в багато обумовлює своєрідність мовної ситуації в Іспанії, тобто на території Іспанії існує чотири мови. Процес автономізації історичних областей почався після того, як в Іспанії встановилася конституційна монархія. Автономізація Каталонії, країни Басків і Галіції тісно пов'язана з проблемою національних, локальних, мов. В цих районах Іспанії склалася надзвичайно складна мовна ситуація, як і в їхніх взаєминах і взаємозв'язках з іспанською класичною мовою, так і всередині національних мов.

У статті третій іспанської конституції від 1978 р. багатство лінгвістичних різновидів Іспанії визнається загальнонаціональним культурним надбанням, яке в свою чергу має стати об'єктом спеціальної охорони і особливої поваги. Кастильська (класична іспанська) мова оголошується офіційною мовою всієї Іспанії.

У своїй книзі про лексикологію іспанської мови В.В. Виноградов пояснював, що: «Лексичний корпус іспанської мови в більшості випадків складається з слів латинського походження (іспанізми). Це природно, тому що іспанська мова виникла з народної латини, яка асимілювала в себе елементи діалектних та розмовних різновидів латинської мови і мала свої регіональні варіанти. Народна латина була своєрідною видозміною латинської мови, породжена історією римського суспільства, його соціальним і культурним розвитком і територіальною експансією. Звичайно, за довгі роки еволюції від вульгарної латини до літературної мови, іспанська мова і, зокрема, її лексичний склад зазнали численні фонетичні, граматичні, графічні, функціонально-стилістичні зміни. Необхідно пам'ятати і про те, що протягом кількох століть іспанське лексичне багатство будувалося не тільки на латинській основі, але і за рахунок інших джерел.

Мови постійно контактують одна з одною. В результаті чого вони взаємозбагачуються. Історія народу та географічне середовище її проживання,

економічний уклад і громадські структури, культура і політика, психологія народу і рівень його соціального розвитку всі ці фактори впливають на характер політичних лексичних запозичень, їх джерела та перипетії».

У політичному дискурсі іспанської мови найчастіше використовуються іспанізми (*hispanismos*). Іспанізми - успадковані елементи латинської мови, які лягли в основу утворення іспанської мови. Ці слова складають головний масив іспанської лексики. Це переважна маса споконвічно іспанських слів, що пройшла всі щаблі розвитку від вульгарної латині до сучасного варіанту іспанської мови. Однак дослідникам мало вказівок лише на ці слова латинського походження. Вони виділяють і інший лексичний латинський пласт: культізми (*monumento* - пам'ятник, *tribu* - плем'я) або латинізми (*amabilidad* - доброта, *insolencia* - нахабство), тобто ті слова, які прийшли в іспанську мову з літературної латини в більш пізній період розвитку іспанської мови.

На іспанську лексику вплинули:

- еллінізми, що виникли в мові завдяки безпосередньому контакту між греками і римлянами, починаючи з XIII століття стали надходити в іспанську через арабську мову *matematicas, fantasia, musica, tragedia, idea, biblioteca, monopolio, planeta* (математика, фантастика, музика, трагедія, ідея, бібліотека, монополія, планета).
- германізми, що поповнили іспанську мову через латину за рахунок германських мов, що відбувалося в ранній період або безпосередньо при прямих контактах з німецькими племенами, коли ті виявилися на Іберійському півострові. До тих часів так само походять германізми (*germanismos*), пов'язані з ратною справою: *guerra, bando, guardia, ganar, tregua* (війна, охоронець, табір, перемога, перемир'я); так само зі звичаями, і суспільним устроєм, побутом: *albergur, aspa* (гуртожиток, лезо). Через галльські джерела прийшли такі німецькі запозичення, як *blandir, babor* (гойдалки, порт).
- арабізми (*arabismos*) збагатили іспанський словник за рахунок арабських джерел. Запозичено достатньо велику кількість арабізмів, серед них адміністративні і військові терміни і найменування: *aljaba, jinete* (сагайдак, вершник); торгові

найменування: *tarifa, arancel* (швидкість, тариф). Арабізми проникли практично в усі сфери діяльності.

- галліцизми (запозичене слово або походить від французької мови) сягають латинським коріння. Галльські джерела виконують роль посередників між іспанською та латинською мовами. До XXIV століття відноситься поява галліцизмів: *deleite, hostal, salvaje* (захват, гуртожиток, дикий). У XV столітті зафіксовані: *corcel, baluarte* (кінь, оплот). У XVI - XVII століттях тими ж шляхами прийшли нові слова до іспанської мов, такі як: *trinchera, convoy, barricada, brecha, babor* (траншеї, колона, барикада, розрив, порт). Значна кількість французьких запозичень з'явилося в іспанській мові в період французької буржуазної революції в XVIII столітті і Наполеонівських воєн: *comandar, retreta, bayoneta, fusil, comandor* (команда, відступ, багнет, гвинтівка, командир). XIX-XX століття дали нові запозичення з французької: *patriota, burocracia* (патріот, бюрократія).

- італізми, це слова, що прийшли з італійської мови, і належать до сфери культури, політики, промисловості, торгівлі, військової справи. Наприклад: *corsario, infanteria, escolta, escopeta, folleto* (корсар, піхота, ескорт, дробовик, брошура).

- англіцизми, це слова, що прийшли з англійської мови. Сьогодні особливо помітний вплив англійської мови. До них відносять виникнення таких слів, як *club, reportero, turista* (клуб, репортер, турист).

- лусизми, це запозичені слова з португальської і галісійської мов. З португальської і галісійської розмовної мови і літературних джерел іспанською мовою закріпилися: *macho, carabela, arisco* (чоловік, каравела, похмурий).

Лексичний корпус іспанської мови більшою мірою складається зі слів латинського походження. Постійно контактуючи з іншими мовами, іспанська мова поповнювалася і збагачувалася. На характер лексичного формування іспанської мови вплинула не лише історія народу і географічне середовище проживання, а так само, як і громадські культури і економічний уклад, політика і культура, рівень соціального розвитку і психологія народу.

1.3. Трактування понять «запозичення» й «іншомовне слово»

Проблема запозичених слів цікавить не лише вітчизняних, а і зарубіжних дослідників ще з початку XVIII століття. Лінгвісти ведуть активні дискусії з питання лінгвістичної сутності запозичень. Ряд учених розглядає запозичення не тільки як процес, але і як результат, тобто продукт переходу мовної одиниці з однієї мови в іншу.

Питання, пов'язані з іншомовними вкрапленнями представляють інтерес для таких дисциплін, як лінгвістика, лексикологія, психолінгвістика, перекладознавства, соціолінгвістика. Однак проблема трактування терміна «іншомовне вкраплення» привернула пильну увагу лінгвістів порівняно недавно. У процесі вивчення теоретичних питань стає очевидна проблема відсутності єдиної і загальноприйнятої термінології і необхідність уточнити ставлення понять «іншомовне вкраплення» і «запозичення», так як виникає закономірне питання: чи існують відмінності між термінами «іншомовне вкраплення» і «запозичення» або вони синонімічні?

"Запозичення є слово або зворот, яке увійшло в мову в результаті процесу переміщення елементів з однієї мови в іншу і що стало повноправним елементом лексико-семантичної системи мови-реципієнта"[12, с. 67]. "«Словник лінгвістичних термінів» під запозиченням пояснює «звернення до лексичного фонду інших мов для вираження нових понять, подальшої диференціації вже наявних і позначення невідомих раніше предметів»"[2, с. 44]. «Лінгвістичний енциклопедичний словник» пропонує трактування терміна запозичення як «елемента чужої мови (слово, морфема), перенесеного з однієї мови в іншу в результаті контактів мовних, а також процесу переходу елементів однієї мови в іншу» [13, с. 43]. На думку Е. Ф. Володарської, «запозичення - це мовне явище, яке полягає в акцепції однією мовою лінгвістичного матеріалу з іншої мови внаслідок екстралінгвістичних контактів між ними, що розрізняються за рівнем і формами»"[6, с. 42]. "Запозичення також визначають як «процес, під час якого відбувається поступове просування від разових, okazіональних використань даного запозичення, по шляху його поступового освоєння засобами мовної системи і, врешті-решт,

включення його як повноправного елемента в систему мови-рецептора з присвоєнням характеристик, властивих споконвічним одиницям відповідних класів»[5, с. 23].

Л. І. Баранникова "виділяє такі характерні риси запозичень:

- 1) проникнення чужорідного елемента, яке зазнає асиміляції в структуру мови;
- 2) запозичуються тільки окремі матеріальні елементи в складі структури мови; не запозичуються зв'язки і відносини цих елементів з іншими;
- 3) властиво менш організованим системам мови;
- 4) запозичення може відбуватися в разі короткочасних контактів або при відсутності безпосереднього контакту між носіями мови"[3, с 27].

Запозичення не вносить в структуру мови помітні риси і не здійснює на неї істотного впливу [4, с. 57]. У лінгвістичних дослідженнях існують різні тенденції, що стосуються понять «запозичення» й «іншомовне вкраплення». Так, одні лінгвісти (Ю.Т. Лістратова-Правда, Власов С. І., Флорин С. П., В.В. Карпова) протиставляють ці поняття, і виділяють іншомовні вкраплення в окрему групу іншомовних явищ. Наприклад, Власов С. І., Флорин С. П. визначають іншомовні вкраплення як «слова і вирази чужою для оригіналу мовою, в іншомовному їх написанні або транскрибовані без морфологічних змін» [7, с. 32]. На думку Ю.Т. Лістратової-Правда, головною ознакою іншомовних вкраплень є їх приналежність до мови білінгви. Лексичне запозичення є одним із найпоширеніших явищ, пов'язаних з іншомовною лексикою. Багато в чому це обумовлено тим, що білінгвізм не є необхідною умовою для лексичних запозичень, на відміну від мовного вкраплення, отже, запозичення досить швидко поширюються серед монолінгвів. Подібної думки дотримується Л.П. Крисін, кажучи, що вживання індивідами іншомовних вкраплень обумовлено «ступенем знайомства мовця з іноземною мовою, деякими стилістичними чи жанровими особливостями мови», в той час як запозичення з'являються в зв'язку необхідністю, «яка витікає з комунікативної функції мови» [11, с. 88].

Л. П. Крисін "виділяє такі типи запозичень:

- екзотична лексика;

- іншомовні вкраплення;
- запозичені слова "[11, с. 60].

На думку Л. П. Крисіна, "важлива відмінність іншомовних вкраплень від лексичних запозичень в тому що вони «не належать системі приймаючої їх мови, не функціонують в ній в якості більш-менш пов'язаних з лексичним і граматичним строем цієї мови одиниць» "[11, с. 32].

Інші лінгвісти (В. І. Андрусенько, Л. П. Єфремов) "розглядають лексичні запозичення поряд з іншомовними вкрапленнями-лексемами [1, с. 63]. Л.П. Єфремов вважає, що за ступенем фонетичної, граматичної і асиміляції, деякі іншомовні вкраплення не відрізняються від «неосвоєних» лексичних запозичень"[8, с. 46]. В.В. Карпова "вказує, що іншомовні вкраплення можуть розглядатися в якості початкового ступеня процесу запозичення, так як неосвоєна іншомовна лексика знаходиться на периферії приймаючої мовної системи"[9, с. 23]. "Великий лінгвістичний словник підкреслює, що «на перших щаблях запозичення слова чужої мови можуть вживатися в текстах запозичить як іншомовних вкраплень, зберігаючи свій іншомовний вигляд»"[13, с. 21].

Вважається, що "при частому вживанні іншомовних вкраплень (зокрема, в засобах масової інформації) існує велика ймовірність перетворення їх в запозичення, повністю оформлені за законами мови-реципієнта. Відзначимо, що іншомовними вкрапленнями можуть бути уривки тексту, які ніколи не увійдуть до складу приймаючої мови, так як стадія іншомовних вкраплень фактів мови є обов'язковою для входження лексичних запозичень в словниковий склад мови. Відповідно, більша частина іншомовних вкраплень не входить у словниковий склад мови"[17].

Розглядаючи запозичення як процес, необхідно відзначити, що воно здійснюється на соціальному, а не на індивідуальному рівні. Таким чином, для запозичення потрібно загальне прийняття даного елемента мови, а також різні причини соціального характеру. Інша ситуація складається в разі іншомовного вкраплення, на вживання якого впливає рідна мова білінгва, тобто проявляється індивідуальний фактор. Запозичення є в першу чергу фактами мови, велика частина яких лексикографічно зафіксована, а іншомовні вкраплення - незамкнуті групи слів.

"Важлива структурна особливість іншомовних вкраплень, що служить підставою для відмежування від інших структурних фрагментів, що представляють іншомовні запозичення, відзначена в роботі М. Ю. Кириєнко: «... повинні бути охарактеризовані як різнорідні мовні пласти, об'єднані в одному або в серії комунікативних актів, але які відносяться до принципово різних мовних систем...» "[10, с. 42]. Загальною рисою може бути той факт, що запозичення не впливає істотно на структуру мови, не вносить в неї помітних нових рис; іншомовне вкраплення, в свою чергу, також не встановлює достатньо міцного зв'язку з лексичним або граматичним ладом мови.

Дослідники вважають внутрішньою причиною лексичних запозичень необхідність позначати нові предмети, види діяльності, об'єкти і явища соціокультурної сфери, а також усунення полісемії в приймаючій мові. В цьому випадку, використовувати готові запозичення легше, ніж описувати предмети або явища заново. Ми вважаємо, що іншомовні вкраплення використовуються білінгвами для позначення вже знайомих їм реалій, понять, предметів, притаманних культурі рідної мови. У свою чергу, одним з визначальних чинників запозичення в умовах сучасного суспільства, і, отже, розвитку мови, стає престижність іноземної мови.

Узагальнюючи викладене, можна сказати, що слідом за Л.П. Щурячим, Власов С. І., Флорин С. П, ми розмежуємо терміни «іншомовні вкраплення» і «запозичення». Жиром Багіна і Е. В. Халіпіна "підкреслюють, що процес запозичення необов'язково проявляється в умовах білінгвізму. Для запозичення необхідний мовний контакт, але не обов'язковий білінгвізм. Запозичення як процес здійснюється на соціальному, а не на індивідуальному рівні. Для запозичення потрібно загальне прийняття даного елемента мови, і воно виникає не тому, що людина відчуває вплив рідної мови, а внаслідок найрізноманітніших причин соціального характеру. Іншомовні вкраплення, як і мовна інтерференція, існують лише за умови білінгвізму індивіда, як процес здійснюються на індивідуальному рівні, так як є відмінною рисою мови окремо взятого білінгва і загальне прийняття даних елементів мови не є обов'язковим"[3].

1.4. Передумови запозичення в іспанську мову

На процес запозичення можуть впливати як екстралінгвістичні, так і мовні чинники. До позамовних факторів належать відсутність або наявність мовних контактів між носіями мов, вплив одного з них на інший в різних сферах діяльності (наприклад, вплив арабської науки на іспанську), положення мови-джерела запозичення по відношенню до приймаючої мови, передовий розвиток країни в будь якій сфері діяльності. Ключовим лінгвістичним фактором є необхідність дати найменування нового поняття або феномену. Так, з розвитком технологій і повсюдного використання комп'ютерів та Інтернету, виник цілий пласт понять, які були запозичені іспанською мовою переважно з англійської: *software*, *computadora*, *email*, *chatear*, *blog*. Крім цих причин є ще такі, як прагнення до економії мовних засобів.

Як уже було відзначено вище, "синхронія це підхід, спрямований на вивчення мови в певний момент її розвитку. Найчастіше під певним моментом розвитку мається на увазі сучасний стан мови. У свою чергу найбільш показовим у цьому плані є публіцистичний стиль з усіх інших функціональних стилів, адже він оперативно відображає різні зміни, що відбуваються в мові. Цей факт зумовив вибір розгляду ролі ЗМІ в процесі запозичення іноземної лексики в іспанській мові в нашому дослідженні. На сьогоднішній день ЗМІ - один з важливих чинників культури, що надійно закріпився в нашому житті. Завдяки цьому, вітчизняна та зарубіжна лінгвістика мають великий потенціал для розвитку нової сфери досліджень - медіа лінгвістики, предметом вивчення якої ми можемо назвати особливості мови засобів масової інформації. А під терміном «мова засобів масової інформації» розуміється «весь корпус текстів, які розповсюджуються засобами масової інформації; стійка внутрішньомовна система, що характеризується певним набором мовностилістичних властивостей і ознак; особлива знакова система змішаного типу з певним співвідношенням вербальних і аудіовізуальних компонентів, специфічним для кожного з засобів масової інформації: преси, радіо, телебачення, Інтернету» [3, с.94].

Вживання великої кількості англійської лексики, аббревіатур, словосполучень, навіть фраз це одна з основних особливостей мови ЗМІ. Англійську термінологію, що використовується в медіа текстах піренейського варіанта іспанської мови, можна описати як лексику з різним ступенем враженості, графічної, словотвірної та граматичної асиміляції. Граматична адаптація слів, наприклад, проявляється в появі категорії числа і роду. Значна частина запозичень з англійської мови набуває той рід, який притаманний його іспанському еквіваленту або мові, з якою він співвідноситься. Якщо ж неможливо простежити співвідношення запозиченого слова з будь-яким предметом або явищем, що має іспанський еквівалент, слову, як правило, присвоюється чоловічий рід, що можна пояснити властивою йому типологічною функцією відсутності маркування в іспанській мові. Цікаво, що цей принцип уже був причиною нечастих випадків невідповідності роду англійського слова його іспанському еквіваленту (*el front row, la pprimera fila, el blazer, la americana, el trench, la gabardina*). Говорячи про засоби масової інформації, неможливо не відзначити роль Інтернету, адже завдяки, зокрема, йому виникло домінуюче становище англійської мови в світі, що не могло не відбитися на інших мовах, в тому числі, на іспанській. Додамо, що крім підвищеної сприйнятливості до таких змін, публіцистичний стиль також здатний більшою мірою, ніж інші стилі, впливати на ті ж рівні мовної системи. Власне, тому в нашому дослідженні було порушено тему мови засобів масової інформації.

Як зазначалося вище, однією з основних причин появ запозичених слів в мовах є домінуюче становище будь-якої мови, що відбувається в даний час. Також варто згадати, що в певні історичні періоди під впливом різних факторів (війна, розвиток науки, культури, географічні відкриття) слова з певних сфер життя піддаються змінам і запозиченням більшою мірою, ніж слова з інших сфер. Наприклад, під час відкриття Америки Колумбом багато європейських мов збагатилися новою лексикою зі сфери зоології та ботаніки; а в наш час багато мов запозичують специфічну лексику англійської мови зі сфери комп'ютерних технологій і Інтернету через їх повсюдного поширення. Можна не сумніватися, що іспанська мова також потрапила під вплив англійської, і кількість англіцизмів

неухильно зростає, незважаючи на бажання іспаномовного населення зберегти чистоту рідної мови. Це яскраво показують дані нашого дослідження. Наша сучасність характеризується повсюдним поширенням комп'ютерних та Інтернет технологій, а так як іспаномовна аудиторія користувачів Інтернету теж велика (як і англомовна), то цілком очевидно, що іспанська мова вже встигла включити в свій лексичний фонд певну кількість слів.

1.5. Асиміляція і закріплення іншомовного елемента в іспанській мові

У процесі запозичення слово іншомовного походження піддається більш-менш значним змінам, адаптуючись таким чином до системи мови, що запозичує.

"Про ступінь засвоєння іншомовного слова свідчить наявність диференціальних ознак: чим їх більше, тим вище коефіцієнт засвоєного запозичення в мові-реципієнті. Більшість лінгвістів, які розглядають запозичення з точки зору адаптації в мові-реципієнті, поділяють процес освоєння на три етапи: початковий (етап проникнення елемента однієї мови в систему іншої), просунутий (входження / запозичення) і етап повного освоєння слова в мові шляхом пристосування до фонетичних, морфологічних і лексико-семантичних законів системи (інтеграція / укорінення)"[1, с. 43].

На першому етапі запозичене слово проникає лише в мову і проходить поверхневу фонетичну і граматичну адаптацію, будучи на даний момент оказіоналізмом або іншомовним вкрапленням. На другому етапі воно розцінюється як дещо відмінне від узуальних одиниць, але цілком допустиме до вживання. Запозичення входить в узус мови, при цьому відбувається його лексико-семантична адаптація. Лише на третій стадії воно вважається повністю адаптованим запозиченням, приналежність якого до іншої мови якщо і може усвідомлюватися, то об'єктивно обґрунтувати це на основі аналізу тільки синхронного стану мови не є можливим.

Сучасні англо-американські запозичення дуже "швидко проходять етапи освоєння і вкорінення в іспанській мові. Вже на етапі проникнення вони набувають

характеристики, властиві компромісному і вільному етапам адаптації. Особливо динамічно це проявляється в таких тематичних групах як науково-технічна діяльність, торгово-економічні відносини, мода, музика. Це пов'язано з інтенсивними соціально-економічними і культурними контактами між членами іспано- і англомовної спільнот, а також з відсутністю іспанських еквівалентів для найменування нових предметів, явищ і понять, які з'являються у зв'язку з науково-технічним прогресом"[4,58 с.].

З проблемою запозичень, що є невід'ємною частиною проблематики мовних контактів, пов'язано безліч загальних і приватних питань, одним з яких є їх морфологічна адаптація. Даний процес, будучи досить тривалим і складним, пов'язаний з передачею запозичених слів властивостей споконвічної лексики, яка у поєднаному поступовому (стадіально-градуальному) встановленні лексико-семантичних, стилістичних, дериваційних, фразеологічних та інших зв'язків у системі мови-реципієнта. Розглянемо далі процеси морфологічних змін, що відбуваються при адаптації англо-американських запозичень (далі ААЗ) в іспанській мові Іспанії (далі II).

ААЗ при адаптації в системі іспанської мови "зазнають змін морфологічних показників (входження до складу іспанських граматичних класів і оформлення їх властивими цим класам показниками граматичних категорій). Всі ААЗ в тій чи іншій мірі піддаються транс морфологізації вже в момент входження в іспанську мову і в процесі функціонування отримують нові морфологічні корективи за допомогою пов'язаних морфем, пристосовуючись до норм іспанської морфології.

Одним з вирішальних факторів на етапі входження запозичень в мову є граматична адаптація, і морфологічна адаптація, яка проявляється в тому, що слова відразу ж входять в систему узгоджень із давньою лексикою. Ступінь граматичної адаптації ААЗ знаходиться в тісній залежності від можливості запозичених основ поєднуватися з споконвічно іспанськими афіксальними засобами. Граматично адаптується будь-яке ААЗ, і це обов'язково для всіх запозичень, що проникають в чужу лексико-семантичну систему"[1,25 с.].

"В разі збігу морфологічних категорій запозиченого слова в мові-джерелі і мові-реципієнті, і якщо воно переноситься без додавання афікса (пов'язаної морфеми) останнього, то транс морфологізація нульова. При цьому для вираження множинності і роду запозиченого іменника на етапі входження може вживатися артикль або, як зазначає О.М. Вольф, має місце концентрація множинності в показнику множини детермінативів"[4, с. 216]. "Англо-американська лексика помітно відрізняється від іспанської своїми кінцевими формантами, які не характерні для морфології іспанської мови; в ній, зокрема, відсутня вказівка на родову приналежність. З цієї причини на даному етапі відзначається нестійкість у вживанні артикля і відсутність закінчень, що виражають множину, наприклад: *los (las) paddock, los (las) camping*. Проте, в більшості випадків така ознака іншомовності як морфологічна невиразність числа і роду іменників зберігається[7, 23 с.].

"В разі збігу морфологічних категорій і збереження мовою-реципієнтом афікса мови-джерела ААЗ адаптується компромісною (частковою) транс морфологізацією. Наприклад, поширеним англійським суфіксом ААЗ, які увійшли в іспанську мову, виступає *-ing*. Даний суфікс, будучи специфічним для англійської мови, зберігається і в іспанських еквівалентах, хоча поєднання *-ng* в кінці слова не характерно для іспанських слів. Група іменників на *-ing* міцно закріпилася в іспанському континуумі ААЗ і є представницькою: *casting, karting, leasing*.

В процесі подальшої адаптації консонантності група *-ing* під інтерферентним впливом мови-реципієнта втрачає кінцевий приголосний *-g*: *travelín <travelling, surfín <surfing*.

Численна група ААЗ з суфіксом *-tion*, який володіє в англійській мові багатозначністю дії, умови дії і результату дії, трансформується в процесі адаптації за допомогою іспанського суфікса *-ción* (*swapción <swaption, estandarización <standardization, dolarización <dollarization*). Оформлення даним суфіксом запозичення є показником його повної транс морфологізації"[3,15 с.].

"До групи запозичень, які зазнали повної транс морфологізації, можна віднести ААЗ, які, поряд з пристосуванням до звукової оболонки іспанської мови,

були співвіднесені з певними лексико-граматичними розрядами слів. Практично це проявляється в приєднанні до багатьох запозичень формально-семантичних класифікаторів, що виражають певні родові поняття. При повній трансморфологізації ААЗ набувають морфологічні категорії, властиві іспанській мові, і оформляються афіксом мови-реципієнта, набуваючи, наприклад, типові для іспанських іменників родові закінчення:

- o: *impacto, colapso* - *collapse*;
- e: *clipe* - *clip*, *shute* - *shut*, *bloque* - *block*;
- a: *ganga* - *gang*, *yarda* - *yard*, *estringa*- *string*, *eslinga*- *sling*.

На рівні морфології також відбуваються дериваційні процеси, завдяки яким відбувається утворення нових слів за допомогою іспанських суфіксів і закінчень і англійських коренів:

- iano (*marketiniano*- *marketing*);
- ismo (*brokerismo*- *broker*);
- ista (*autostopista* - *auto-stop*);
- ería (*coctelería* - *cocktail*);
- ador (*esnifador*- *snow*);
- ero (*mitinero* - *meeting*).

Багато ААЗ, пройшовши відповідну морфологічну адаптацію, приймають регулярну участь в словотворчих процесах. Наприклад, від запозичення *flas* - *flash* утворилися дієслово *flasear*, іменник *flasazo*, стійкі словосполучення *en un flas* (раптом, несподівано) (ісп. *De repente*), *darle un flas* (несподівано прийти в голову (про яку-небудь ідею) (ісп. *tener una idea repentina*)" [5, с. 213-215]. Чим вище стадія адаптації англо-американізмів, тим активніше вони беруть участь в словотворенні, оформляючись афіксами мови-реципієнта: *flipada, flipador, flipante, flipero, flipeta flip*.

Переважна кількість запозичених іменників набувають категорію чоловічого роду: *el trading, el swing, ek relax*. Це правило діє для всіх без винятку ААЗ, які мають прототип для кінцевого приголосного, або набувають в процесі адаптації

кінцеві голосні -e або -o, які в іспанській мові характерні для іменників чоловічого роду: *el ofsete* - *offset*, *el pnche* - *punch*, *el sampleo* - *sampling*.

Невелике число запозичень увійшло в категорію жіночого роду за родовою ознакою прототипу, а також у зв'язку з тим, що при асиміляції вони отримали закінчення -a: *la cover girl*, *la eslinga* *sling*.

Іноді набування певної родової категорії слів з нетиповими для іспанської системи кінцевими формантами здійснюється за аналогією з синонімічними словами іспанської мови, наприклад: *el flirteo* (ісп. *el galanteo*), *la fast food* (ісп. *la comida rápida*).

Як правило, запозичені одиниці утворюють множину за допомогою іспанських флексій -s або -es, які формально можуть збігатися з англійськими: *los escaneres*, *los flases*. Тим не менш, у багатьох випадках спостерігаються відхилення від морфології споконвічної лексики в мові-реципієнті зі збереженням прототипної морфологічної моделі, наприклад: *posters*, а не *posterres*, *charters*, а не *charteres*. Дані форми є узуальними, проте виникає проблема їх класифікації з точки зору ступеня транс морфологізації.

Дієслівні запозичення або дієслова, утворені від запозичених іменників, входять виключно в парадигму 1-го відмінювання, коли оформляються флексіями -ar або -ear, тобто механізм запозичення однаковий, незалежно від того, чи було вироблено основою англійське дієслово або іменник: *surfear* *surf*, *blofear* *bluff*, *rapear* *rap*, *samplear* *sample*. Деякі з наведених основ функціонують в іспанській мові вже деякий час, але дериваційна активність почала проявлятися лише недавно (*chutar*, *chute*, *shoot*), більшість нових запозичень легко пристосовуються до іспанської морфологічної системи.

Таким чином, етап повної транс морфологізації передбачає остаточну стабілізацію однієї форми слова і повне подолання морфологічних ознак іншомовних, однак повне укорінення запозичення відбувається на тлі його семантичної самостійності.

1.6. Види запозичень в іспанській мові

Мовознавець Р. А. Будагов "виділяє культурно-історичні та чисто мовні запозичення. Культурно-історичні, в свою чергу, діляться на дві групи:

а) слова, що проникають в іншу мову з предметом, або поняттям, або створюються в мові за аналогією з іншою мовою. Більшу частину цієї підгрупи становлять так звані кальки;

б) слова, запозичені без нового поняття для диференціації вже існуючих.

До чисто мовних запозичень відносяться слова, при створенні яких використовуються мовні ресурси древніх мов. Крім того вчений розрізняє запозичені слова:

1) за джерелом (прямі і непрямі);

2) складом (запозичені слова або культурні запозичення);

3) ступенем проникнення і характером асиміляції в новому мовному середовищі;

4) своєрідність смислових змін, яким піддаються запозичення в системі іншої мови"[6, с. 129].

Як підкреслює Р. А. Будагов, "процес запозичення не свідчить про пасивний стан мови-реципієнта: «Вона, немов простягає свої щупальця для того, щоб взяти для себе те, що їй потрібно в даний історичний період»"[6, с. 121].

Розглядати запозичення як найбільш поширене джерело культурних змін пропонують Т. Г. Грушевицька, В. Д. Попов, В. П. Садохін. Вчені "вважають, що запозичення в культурному аспекті можуть поділятися на прямі (через міжнародні контакти індивідів) і непрямі (через споживані товари, засоби масової інформації, освіту). Автори відзначають, що народ-реципієнт запозичує не все підряд, а тільки близьке його культурі і відповідає внутрішнім потребам даного етносу"[7, с. 87].

Беручи до уваги структурні і функціональні відмінності запозичень, Л.П. Крисін "виділяє три типи іншомовних слів: запозичені слова, екзотична лексика, іншомовні вкраплення. Лексика, що відноситься до першого виду іншомовних слів, структурно неоднорідна, в ній розрізняють:

- a) слова, структурно-співвіднесені з іншомовними прототипами (змінені графічно засобами приймаючої мови);
- b) лексеми, морфологічно оформлені засобами приймаючої мови;
- c) слова з частковою морфологічною субституцією.

Слова, що відносяться до другого і третього типів, «чисто» іншомовні і в системі приймаючої їх мови, морфологічно неподільні (екзотичні слова змінені тільки графічно; іншомовні вкраплення часто не змінюються ніяк). Основна відмінність даних двох типів полягає в співвідношенні іншомовного слова з системою, приймаючої його мови. Вживання їх обумовлюється певною тематикою для екзотизму і ступенем знайомства мовця з іноземною мовою, стилістичними і жанровими особливостями для іншомовних вкраплень"[9, с. 49-60].

Крім розмежування типів іншомовних слів Л.П. Крисін "виділяє види і типи мігруючих елементів: запозичення слова, запозичення фонем, запозичення морфем, запозичення синтаксичне, або структурно-синтаксичну, запозичення семантичне (калька). Всі ці види запозичень взаємопов'язані: морфологічний запозичення неможливо без лексичного; калькування і структурно-семантичне запозичення припускають знання мови, а саме його лексико-семантичної системи і семантичного ладу"[9, с. 24-25].

Швейцарський лінгвіст Ш. Балі "виділяє два види запозичень:

1. Лексема, що запозичена без змін: такі ізольовані запозичення зазвичай асимілюються мовою в цілому, їх вимова приводиться у відповідність з фонологічною системою, а значить «пристосовується» до слів, з якими вони асоціюються.

2. Запозичення численні і одного походження, завдяки чому вони складають групу із загальними структурними особливостями. Такі запозичення піддаються аналізу і надають мові-реципієнту формативні елементи (основи, префікси, суфікси, типи словосполучень)"[10, с. 348].

"Вчений також зазначає, що запозичення, всупереч усьому, підкоряються основним і в той же час протилежним законам двох мов"[10, с. 349].

Автори літератури з лексикології "пропонують таку класифікацію запозиченої лексики. Запозичена лексика розділяється на:

1. Формальні (прості, прямі) запозичення, що включають в себе іноземні слова.
2. Ускладнені запозичення: калькування; запозичення іноземного значення і випадки передачі морфемної структури іншомовного слова засобами приймаючої мови.

Окрему категорію утворюють екзотизми"[1, с. 49]. Х. Ремер і Б. Мацке "пропонують розрізняти такі види запозичень:

- 1) іноземні слова;
- 2) інтернаціоналізми;
- 3) освоєнні запозичення, запозичені слова;
- 4) запозичені форми, кальки, які включають в себе утворення слів за прикладом іноземних слів і запозичення значень"[11, с. 24].

О.М. Степанова і М.І. Кроль "описують мовні форми, які можуть бути запозичені з мови:

1. Слово. Лексичні запозичення приходять в іншу мову в основному або спеціальному значеннях. Слово може бути запозичене в зміненій формі або зазнати змін уже в приймаючій мові.
2. Значення.
3. Внутрішня форма калька.
4. Морфологічні елементи.

Проходячи певні етапи асиміляції, запозичення в різні періоди розвитку мови можуть відноситися до різних груп:

- a) екзотизми це запозичення зі слабким ступенем асиміляції, вони зберігають національний колорит;
- b) слова, що підкоряються графічно і фонетично структурі національної лексики, часто це призводить до створення фонетичних дублетів;

с) слова, «що отримали громадянство», тобто змінені в різному ступені графічно і фонетично і що використовуються для утворення похідних слів"[18, с. 35-39].

Все вищесказане дозволяє говорити про існування в лінгвістиці великої кількості класифікацій запозичень. Лінгвісти розглядають і аналізують запозичення з різних точок зору, беручи до уваги форму запозичення, його семантичну самостійність в мові, шлях запозичення, джерело поповнення словникового складу, виправданість і ступінь поширення запозичення, рівень засвоєння іншомовного слова в мові-реципієнті.

Класифікації запозичень на матеріалі різних мов збігаються лише частково, так як в окремо взятій мові запозичення є певною системою, обумовленою мовними і культурними потребами. Незважаючи на велику кількість праць з проблематики запозичення, вивчення сутності даного лінгвістичного феномена залишається як і раніше актуальним.

РОЗДІЛ 2. ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАПОЗИЧЕНЬ В ІСПАНСЬКІЙ МОВІ КРІЗЬ ПРИЗМУ НЕОЛОГІЇ

Суперечність поміж номінативними та комунікативними потребами адресатів та адресантів з наявними мовними засобами стає головною рушійною силою розвитку мови. "Взаємодія чинників лінгвального та екстралінгвального характеру сприяє появі змін у мові. Позамовні фактори, які впливають на іспанську мову і викликають активізації мовних одиниць, інтенсифікуючи номінативні процеси, відносимо розвиток інформаційних технологій і ЗМІ, вступ Іспанії до ЄС, розширення сфери впливу англосмовної та західної культури, світову глобалізацію, міграцію населення, напрям розвитку іспанського суспільства"[10].

"Прогрес є результатом мовної зміни, а прийняття цього прогресу її розповсюдженням, узагальненням та апробацією комуні кантами як моделі для подальших висловлень. У становленні інновації завжди існує два етапи: 1) перетворення на факт мови; 2) виникнення. З численних новинок розповсюджуються та приймаються не всі, а лише деякі з них. Поширення нововведень відбувається через комуні кантів більш мобільних у просторі. Початок виникнення нових явищ у мові зазвичай відбувається несвідомо й індивідуально в середні однієї з підгруп спільноти. Якщо прогрес переходить до інших поколінь комуні кантів і приймається до стилістичного різновиду, то він може призвести до структурних реорганізацій, які, у свою чергу, можуть започаткувати нові зміни"[15].

"Лексичний рівень є найчутливішим до змін у мові. На основі текстів новочасних ЗМІ в Іспанії різної функціонально-тематичної спрямованості в наслідок суспільної потреби вербалізації нових реалій виділяють реальні, актуальні тематичні групи новотворів: медична, політична, соціально-економічна, спортивна, побутова та культурно-мистецька, та ін."[17].

Новим явищем у мові на лексичному рівні є неологізм. "Неологізм це нова лексична одиниця (надалі ЛО), яка входить до мови поетапно завдяки суспільній

необхідності для виконання однієї з функцій (стилістичної, номінативної, компресної, конструктивної, експресивної та ін.), і сприймається комуні кантами окремого національного варіанту як нова. Для точного закріплення у мові неологізм повинен бути прийнятим і засвоєним, регулярно використовуватись в певних контекстах і мовленнєвих актах, виконавши низку умов та дотримавшись певних критеріїв.

Неологізми з'являються в мові раптово або сплановано (більшість із них це терміни).

Преса та ЗМІ загалом, є одним із головних каналів вливання неологізмів до мови. Мова сучасної іспанської публіцистики вимагає гнучкості спрямованої на масового адресата, універсальності та оновлення експресивних та номінативних засобів. Страх комунікативної втрати адресата під час сприймання нових ЛО і використання мовних засобів у ЗМІ, та у пресі зокрема, й призводить до зіткнення усної і писемної форм літературної мови, книжної та розмовної лексики.

"Породження неологізму — складний процес, що складається з різних етапів. До моменту висловлення в адресанта народжуються якісь певні образи, що визначаються концентрацією особистісних смислів, зображених у значеннях ЛО. За відсутності готового слова утворюється необхідна одиниця, що відповідає вимогам певного акту, опираючись на мотивувальну основу. Залежно від того, яка з дійсних ознак основи є релевантною, адресант утворює певну одиницю, використовуючи продуктивні словотвірні моделі. Момент розпізнавання нової ЛО відбувається шляхом її включення до лексикону через встановлення зв'язків серед нових слів та інших ЛО внутрішнього лексикону адресата. Під час розпізнавання нової ЛО підсвідомо обирається опорний елемент, спираючись на попередній досвід конкретного комуні канта, вербальний та невербальний контекст індивідуального знання"[11].

"Серед запозичень у іспанській мові, що використовується в пресі, книжках, ТВ, найбільшу кількість складає суфіксація (39,7% досліджених новотворів). На другому місці префіксація, яка складає 37,8% усіх досліджених новотворів, третє місце посідає словоскладання (15,2% новотворів). 4,6% неологізмів складає скорочення. регресивній деривації припадає 1,5% нових слів. І на останньому місці пара синтез (1,3%). Співвідношення неологізмів, утворених префіксами та префіксоїдами, становить 64% та 36%. Найпродуктивнішими префіксами є anti-, des-, re- sobre-, semi-, а префіксоїдами auto-, tele-, radio-, bio-, euro-, ефективність яких зумовлена можливістю приєднуватися до основ різних частин мови та створювати неологізми, які входять до різних тематичних сфер; впливом суміжних мов; новими комбінаторними та семантичними властивостями. Серед суфіксальних неологізмів групу утворює іменникова суфіксація 38%, потім йде прикметникова суфіксація (25%), суфіксоїди (15%), дієслівна суфіксація (12%), оцінно-лексикалізована суфіксація (10%). Найпродуктивнішими іменниковими суфіксами є ción, -ismo, -ista, -dad; прикметникової суфіксації -ado, -ico, -ante, -al, -ante; дієслівної суфіксації -izar, -ar; оцінно-лексикалізованої суфіксації -azo, -ón, -ito; серед суфіксоїдів -terapia. Продуктивність визначається їх здатністю утворювати актуальні ономасіологічні категорії; поповнювати лексику з різних сфер; новими комбінаторними та семантичними властивостями афіксів у порівнянні з іншими, які знаходяться в тій самій ономасіологічній категорії, утворюючи синонімічні стосунки"[14].

2.1. Розмежування неологізмів і запозичень в іспанській мові

У 2013 році Королівська академія іспанської мови (RAE) як інститут, що "визначає норми і правила кодифікованої іспанської мови, включила в 23-є видання «Словника іспанської мови» RAE 5000 нових лексичних одиниць, в основному за рахунок запозичень, і в першу чергу англіцизмів"[6, с. 17]. "Це лексеми, що "позначають технологічні інновації, що глобально входять в життя будь-якого сучасного суспільства, але відсутні в іспанській мові. Наприклад: tableta - планшет ;

gigabyte - гігабайт; hacker - хакер; dron - дрон, безпілотний; Internet - Інтернет; tuit - твіт, повідомлення в мережі «Твіттер»; tuitear - писати в «Твіттері» [7]. "Дані лексеми відображають комунікаційно-інформаційний прогрес і функціонують як терміни. Подібне явище спостерігається і в економіко-фінансовій сфері (broker - брокер; e-management - електронне урядування [9]), і в сучасній музичній культурі, перш за все в молодіжній. Наприклад: hip hop - хіп-хоп; break - брейк; breakdance - брейк данс" [22, с. 32].

Подібну "лексичну глобалізацію» можна вважати позитивним фактором з огляду на збагачення лексичної системи, тим більше що запозичення покликані працювати як семантичні знаки, що номінують недавно утворені механізми, предмети, явища, процеси. І подібні лексеми вже асимільовані мовою, пройшовши процес формалізації, в ході якого придбали категорії роду і числа: *Os de jo aquí una reflexión sobre los 5 drones que yo no compraría* "[12]. / Тут я вам залишу свої міркування щодо 5 адронів, які я не куплю (переклад наш).

Сучасна іспанська мова, та словотворення зокрема, "характеризуються збільшенням рис аналітизму та аглютинативності. Зростання аналітизму спостерігається в:

- 1) появі аналітичних конструкцій;
- 2) появі лексикалізованих афіксів та афіксоїдів;
- 3) зростанні синтагматичних складних слів і незмінних складних іменників, усічених слів та аббревіацій, які використовують артикль для позначення роду та числа або часткове приєднання флексії.

Розвиток аглютинативності спостерігається в:

- 1) через ступеневому словотворенні;
- 2) структурі іменників і прикметників із префіксами, які не міцно спаяні з основою;
- 3) збільшенні кількості багато морфемних структур, що складаються на морфемному шві без пристосувань, яким сприяють акронічні, афіксоїдні, пара синтетичні новотвори та словоскладання загалом;

4) інтерфіксація усічених форм акронімів і написання з малої літери аббревіатур у фонетичній відповідності до способу вимови"[7].

Внаслідок компресії словоскладання виступає перехідним процесом перетворення словосполучення на просте слово, а згодом у скорочене слово, яке поступово може граматично перетворитися в афікс через надлишок семантичної інформації й високу частотність вжитку.

Неологізми в іспанській мові на сьогоднішній день "засвідчують зростання виразності в мові, та словотворенні зокрема, що виражається суб'єктивним ставленням до інформації або до адресата, наголошуючи на комунікативному намірі. Експресивні форми виникають унаслідок:

- 1) зміни новотвором сфери свого вжитку або використанням у певних контекстах;
- 2) вживання епітетів-детермінантів;
- 3) найменувань, які містять оцінку в значенні твірної основи, інтенсифіковану афіксом;
- 4) появи каламбурних номінацій явищ та агентів на базі метонімічного переносу, де за основу приймається додаткове, метафоричне й іронічне позначення дії;
- 5) утворень неологізмів за допомогою оцінних суфіксів;
- 6) активізації стилістичної та візуальної акронімів.

Утворення неологізмів на основі власних назв і топонімів за антономазією посилюють тенденцію до зростання особистісного начала в мові. В межах експресивної базової функції новотворів виділяються текстова й аргументативна"[9].

Комунікант використовує книжні, занижені й нейтральні новотвори, які відповідають тій чи іншій сфері мовлення, для надання тексту високого або зниженого тону. Мова текстів сучасної іспанської мови характеризується процесами демократизації та інтернаціоналізації. Демократизація надає ознак стандартності розмовним елементам мови, що виявляються в приєднанні афіксів до розмовних слів, арготизмів і слів молодіжного жаргону або в об'єднанні цих слів у складне

слово. З іншого боку, арготичні префіксоїди та іменниковий кримінальний жаргонний суфікс -ata, впливаючи на усічення слова. Процес демократизації підтверджують такі факти, як входження до мови слів, утворених за допомогою оцінної суфіксації та регресивної деривації, усічення слова.

"Процес інтернаціоналізації в сучасній іспанській мові підтверджують такі факти, як приєднання афіксів і слів до запозичень. Одночасно відбувається запозичення вжитку певних афіксів із англійської та французької мов, запозичення формантів із класичних та англійської мов. Під впливом англійської та німецької мов зростає продуктивність синтагматичного складного слова N + N. За умови існування дублетів - аломорфів частіше вживаються афікси, запозичені з класичних мов, ніж успадковані. Входження слів, утворених за допомогою афіксоїдів, підтверджує факт інтернаціоналізації мови й тенденції до книжного словотворення всередині самої системи"[5].

2.1.1. Передумови розширення лексичного складу іспанської мови

Трансформаційні процеси в постіндустріальному світі, і в тому числі в засобах масової комунікації, викликали попит в суспільстві на безліч нових лексем, раніше відсутніх в іспанській мові в силу її історичного розвитку. "Попит на нові лексеми зумовлений низкою факторів, серед яких слід назвати:

- бурхливий інноваційний розквіт засобів масової комунікації і, як наслідок, процес «лінгвістичної глобалізації»"[3];
- "зростання світових імміграційних процесів;
- англосаксонський геополітичний вплив;
- ослаблення впливу Католицької церкви в іспаномовному суспільстві"[2];
- "зниження загальноосвітнього і культурного рівня носіїв іспанської мови" [13].

В іспанській мові процес насичення лексичного ринку чужоземними товарами спостерігається не тільки в загальноновживаному пласті лексики, але зачіпає і периферійні сегменти, такі як арго і жаргони. Відкритість сучасного суспільства,

демократизація призвели іспанське суспільство до сексуальної свободи і відсутності бар'єрів для вживання наркотичних речовин. І як відповідь на такі запити суспільства в загальноповживаний базовий пласт лексики увійшли специфічні лексеми. Вони ж сформували і арго наркоманів. "У цьому сенсі показова праця іспанського лексиколога Фелікса Родрігеса Гонсалеса "*Diccionario de la droga: vocabulario general y argot*" («Словник наркотиків: загальноприйняте вживання і арго»)[19]. "У словнику дані наповнені енциклопедичними відомостями і дозволяють визначити час появи лексеми, наведені етимологічні дані і синонімічні ряди. Наприклад, зовсім непросто етимологічно співвіднести лексему *costo* з позначенням гашишу. У словнику представлені і лексеми, що перейшли з арго наркоманів в загальноповживану розмовну іспанську. Наприклад: *topo* – ломка; *colgarse* – залежність від наркотиків; *subidón* – кайф"[15]. "У пісні "Subidón", націленої на широку слухацьку аудиторію, у виконанні мексиканської співачки Fey (Фей) звучать такі слова: *Subidón, es un subidón, una inyección de adrenalina*"[9]. / Ейфорія. Кайф, це укол адреналіну. "У словнику, укладеному тим же автором, "*El lenguaje gay y lésbico*" («Мова геїв і лесбіянок») зібрано понад 2,5 тисячі лексем, які обслуговують цю сторону життя сучасного іспанського суспільства"[20, с. 43]. "Як зазначає Родрігес Гонсалес, мова наркоманів, геїв і лесбіянок досить креативна"[21, с. 22]. "Носії мови користуються такими механізмами словотворення:

- Семантичною калькою з англійської: *ácido* – ЛСД; *dinamita* – динаміт; *éxtasis* – транс, отпад; *dosis* – доза; *euforia* – ейфорія" [19].
- "Часте використання псевдо-префіксів: *mari* - від *marica* – педераст і *loqui*- від *loca* – педик. Наприклад: *mariliendre* – транссексуалка" [21].
- "Ще один механізм словотворення представлений дифузією, коли зрощуються два і більше кореня. Наприклад: *basculoca* (*homosexual obsesionado con el peso*) = *báscula* (ваги) + *loca* (гомосексуал, стурбований надлишком ваги); *taligay* (*lo más radical*) = *talibán* (таліб) + *gay* (найрадикальніший гомосексуаліст)"[35].

– "Діючі словотвірні моделі також активно використовуються. Наприклад, *doping* о *dopin*. Звідси похідні: *dopar*, *dopaje*, *dopante*, *dopado*, *etc.* / Допінг і давати допінг; доза допінгу; приймає допінг; особа, яка отримала допінг"[29].

Аналогічні механізми спостерігаємо і в загальноновживаному пласті лексики. Алекс Гріхельмо "вказує, що тепер ми не страждаємо, як наші прабабусі, від *sabañones*, *bubas*, *landres* о *tabardillos* / через відморожені пальці, прищі, черевний тиф або запалення залоз. В десяти роки ХХІ століття нас більше турбує *colesterol*, *estrés* о *triglicéridos* / холестерин, стрес або тригліцериди"[10, с. 50].

Багато лексем втрачають свій звичний сигніфікат, але денотат все ще продовжує існувати. Відбувається "процес семантичного переосмислення лексем. Так сталося завдяки нападнику футбольного клубу «Барселона» Ліонелю Мессі з лексевою *banquillo*, яка утворила сигніфікат не маленької лавочки, а лавки для запасних гравців і тренерів команд на стадіоні"[23].

За розрядністю з 32 лексем, які поповнили загальноновживаний пласт іспанської мови в 2013 році, і лексем, які поповнили його в 2012 році, "виділяємо:

- 1) топоніми (*Lampedusa* – Лампедуза),
- 2) антропоніми (*Malala* – Малала, *Francisco* – Франциско, *Sandy* – Санді),
- 3) фузійно складені іменники (*phablet* = *teléfono* + *tableta* – фаблет; *masterchef* = *master* + *jefe* – МастерШеф (функція мультиварки)),
- 4) англіцизми на -ing (*sexting* - секстинг),
- 5) лексеми, що зазнали семантичні трансформаційні процеси (*reestructuración* – звільнення; *preferentes* – ошукані банком особи, які вклали гроші в неіснуючі банківські продукти, синонім «шахрайства»; *rescate* – кредит від Євросоюзу),
- 6) англіцизми як наслідок всесвітньої лінгвістичної глобалізації (*Instagram* – Інстаграм),
- 7) аббревіатури (*FLA* = *Fond o de Liquidez Autonómico* – Автономний фонд ліквідності (організація, нездатна фінансувати),

8) іменники, префіксально утворені від власних назв (*cholismo* – чолізмо (поняття іспанського футболу, передбачає певний стиль гри при наступальному русі, як у мадридського «Атлетіко»)) "[11; 17; 18].

"Серед нових лексем є не тільки іменники, але, наприклад, і числівники (47% – особи, які залежать від держави і які отримують від нього матеріальну підтримку; 25S – демонстрація, скликана через Інтернет), дієслова (*vapear* – палити електронні сигарети), прикметники (*preferentes* – ошукані)" [17, с. 65].

2.2. Неологізми та запозичення з індоєвропейських мов в іспанській мові

Мовна "приналежність лексем, які поповнили іспанську мову з 2012 року по теперішній час, досить різноманітна, аж до словосполучень: *hombres de negro* - люди в чорному, про представників «трійки» (Єврокомісії, Міжнародного валютного фонду і Європейського центрального банку), покликаних спостерігати за урядами, які отримали валютну допомогу від Євросоюзу" [18, с.97].

Але в даний час в іспанській мові "відбувається процес надлишкового, часто необґрунтованого використання англіцизмів, особливо в побутовій, розмовній сфері, носіями мови при наявності в лексичній системі споконвічних семіотичних знаків. Наприклад: En el trabajo a eso de las 10estoy down y hago un break = En el trabajo a eso de las 10estoy abajo y tengo un recreo "[14]. / "На роботі близько 10години я спускаюся вниз на перерву. Decimos business plan aunque tengamos la traducción perfecta en castellano – plan de negocio [Ibidem]. / Ми говоримо «бізнес-план», хоча в іспанській мові у нас є прекрасний переклад "plan de negocio". А також hacer teaming = trabajar en equipo – працювати в команді; casual Friday = vestirse no formal – одягатися неформально; deadline = fecha límite] крайній термін"[34].

Луїс Мейєр "в статті «" Hacer un forward "у 53 anglicismos que utilizamos sin pudor en la oficina» («"Hacer un forward" і 53 англіцизми, які ми, не червоніючи, використовуємо в офісі») відзначає, що надмірне використання англіцизмів

пояснюється тим, що все більше і більше службовців зайняті в транснаціональних компаніях, в яких високо цінуються вміння працювати в багатонаціональному колективі і оперативність"[35]. Можна до цього додати, що важливо і те, що використання комуні кантами іншої, відмінної за звучанням від звичної лексики сприяє створенню ілюзії деякої їх винятковості і наближеності до привабливого елітарного життя.

"Говорячи про надмірність і необґрунтованість використання в повсякденній мові англіцизмів, ми відгороджуємося від такого особливого мовного явища, що до знедавна вважався жаргоном, як «спангліш» (spanglish)"[5]. "Уже сам термін spanglish – неоднорідний, але «діаметрально протилежне і ставлення до цього мовного явища вчених. Одні розглядають його як зіпсовану, деградовану іспанську мову, інші наполягають на тому, що spanglish – це історично закономірне і соціально неминуче явище, значуще в культурному і мовному плані»"[8]. Хоча процеси освоєння іншомовної лексики відбуваються однаково, спангліш – не кодифікований. Кожен говорить на спангліш вільний використовувати будь-яку форму, будь-які граматичні правила без опори на правильний варіант. Але в 10-і роки нашого століття вже неможливо цю мову, який Сальвадор Тіо ще в 40-ті роки минулого століття вперше "назвав «Спангліш», відокремити від масових імміграційних процесів, що призвели до зміни демографічної, соціальної та культурної структури північно-американського суспільства, в якому в даний час вихідці з латино-американських країн, особливо Мексики, займають друге місце серед населення. Але і в інших країнах Латинської Америки відбуваються масові міграційні процеси. «Протягом останніх десятиліть традиційний стан мовної спільноти Буенос-Айреса помітно змінюється під впливом нового соціолінгвістичного фактора, пов'язаного з масовим напливом в місто імігрантів ...» "[4, с. 140].

Незважаючи на те, що "багато лінгвістів, серед яких слід виділити Умберто Лопеса, продовжують відстоювати позицію про те, що не існує діалектів іспанської мови, а тільки специфічні слова і що іспанська мова продовжує залишатися "lengua

unida y uniforme" («єдиною і уніфікованою»)[16], тим не менш не заперечують негативного, руйнівного впливу спангліш на іспанську літературну мову. Цей руйнівний процес конкурує з процесом правомірного запозичення англіцизмів для номінації тих явищ і об'єктів, які увійшли в життя іспанського та світового суспільства. І в цьому розрізі рівновагу закону попиту і пропозиції має формулюватися таким чином: тільки виправданий і обґрунтований відсутністю семіотичних одиниць в мові попит повинен задовольнятися пропозицією. Але з іншого боку, конкуруючі між собою запозичення і споконвічні лексеми на певному короткому проміжку часу утворюють збагачують лексичну систему в цілому і розширюють пропозицію синонімічні пари, а споживачеві, тобто носію мови, дозволяють робити вибір, відповідний його мовним преференціям.

З доби середньовіччя іспанська мова змінювалася більш повільно, ніж англійська та послідовніше, ніж французька. Звукова сторона мови піддається змінам на тлі численних лексичних запозичень. Одним з рідкісних видів запозичення є фонемний, при якому змінюється звуковий образ окремих слів і морфем, їх фонемний склад. Історичні чергування фонем і звукової відповідності між мовами можуть піддаватися порушенням і перетворенням.

"Розквіт [іспанської літератури](#) XVI-XVII ст. і переклад на англійську Сервантеса, Лопе де Вега, Кальдерона сприяли запозиченню значної кількості іспанських слів (напр., quixotic від імені персонажа Дон Кіхот, don, dona, hidalgo).

Подібно італійським запозиченням, іспанські слова часто потрапляли в англійську мову з французької та у французькій формі, напр., Grenade, palisade, хоча вони і зустрічаються в XVI і XVII ст. У формі grenado, palisado (правильна іспанська форма була б grenada, palisada)"[16].

"Найпоширеніший вид запозичень – лексичний. Так, багато німецьких слів, що проникли в пізню народну латинь через солдат-германців, містили початковий звук [w], не властивий романській мові, зустрічався в латинських словах тільки в середині слова (напр., sanguis, lingua). Тому романські слова, що починаються з gu –

німецького походження: ісп. guerra, фр. guerre – нім. wirra; іт. guardare, ісп. guardar, фр. garder – нім. wardjan, іт. guarire, ісп. guarescer, фр. guérir – нім. wahrjan"[13].

"Найбільша кількість іспанських елементів відноситься до XVII ст. Деякі з них відображають характерні особливості іспанського життя grand – гранд, torreador – тореадор, juntio – хунта, cortez – кортеси.

Іспанські запозичення можна розподілити за наступними семантичними областями:

- торгівля: cask – бочонок, спершу в значенні «шолом», «каска; sherry – херес, виникло від географічної назви ісп. vino de Xeres;
- назви осіб і титулованих осіб: don, infante, hidalgo – ідальго іспанський дворянин;
- політичні, військові і морські терміни: *grenade* – ісп. granada, спочатку *pomegranate*; *escalade* – напад, штурм ісп. escalado;
- назва ігор, танців, музичних інструментів: spad – піки (в картковій грі) ісп. espada – меч; gital – ісп. guitarra;
- назва предметів кулінарії: *marinade*, *caramel*"[13].

Більшість запозичень з іспанської мови зберігає свій іноземний вигляд і вживається в англійській мові в стилістичних цілях, найчастіше для додання місцевого колориту розповіді. В будь-якій мові і діалекті є слова, які не мають однослівного перекладу в інших мовах. Це так звана безеквівалентна лексика. У разі запозичення в чужу мову безеквівалентні слова називають екзотичною лексикою (екзотизми).

Так, "завезений в Європу в XVI ст. тютюн скоро набув широкого поширення в Англії. Внаслідок чого і слово, що його позначає, міцно вкоренилося в англійській мові: від нього утворилося в XVII ст. *tobacco-box* «табакерка», «коробочка для зберігання нюхального тютюну», *tobaccopipe* «люлька» в розмовно-фамільярному вживанні слово *tobacco* скоротилося в *bassy*. Слово *armada* (від ісп. *armado*) «озброєний» в XX ст. отримує нове значення «велика група літаків»"[12].

"Слово *canoe* «човник», «байдарка» (XVI ст.) ісп. *canoas* з мови жителів острова Гаїті, де так називали індійські човни, увійшло в фразеологічне поєднання *to paddle one's own canoe* «гребти у своєму власному човні», тобто діяти незалежно, самостійно"[11].

Виступ Англії в період Наполеонівських воєн на боці Іспанії оживило інтерес до цієї країни в громадських колах Англії. Згодом цей інтерес висловився фактично в захопленні «іспанською екзотикою», завдяки чому англійський словник поповнився деякою кількістю іспанських слів чисто етнографічного характеру.

В результаті всіх цих форм контакту, що змінювали один одного на протязі чотирьох століть, в англійській лексиці можна нарахувати кілька десятків іспанських слів, запозичених безпосередньо з іспанської мови.

"Нами з етимологічного словника були взяті іменники, запозичені з іспанської мови (від а до z), де найбільш велику групу складають слова, що починаються на букву с - 49, р - 26, s - 21, g - 15, b - 14, а - 8, t -9, l - 8, r - 8, d - 7, e - 7, f - 5, h - 6, j - 5, q - 5, v - 4, l - 3, n - 3. Слова, що починаються на m - 1, u - 1, x - 1, y - 1, z - 1 мають лише поодинокі приклади. Разом 208 запозичень. З 1700англійських слів – (12,2%) іспанські запозичення"[8].

Таким чином, кальки в даному дослідженні становлять найменше число, способом запозичення є прямиий спосіб з мови в мову. Фонетичний і морфологічний види запозичення складають найбільшу кількість і способом запозичення є опосередкований спосіб, тобто з допомогою використання інших мов. У процесі нашого дослідження виявлено 39 калюк, 75 видів фонемних запозичень і 94морфемних.

2.2.1. Запозичення з англійської мови. Спангліш, як явище мовної міжкультурної комунікації

Іспанська мова є однією з мов, розвиток якої відбувається як в кількісному, так і в якісному плані. Посилення ролі англійської мови на світовій арені призвело до появи великої кількості запозичень з англійської в іспанській мові.

Порівняємо положення іспанської та англійської мов на світовій арені і спробуємо визначити подальші тенденції розвитку іспанської мови в умовах інформаційного суспільства; встановимо фактори, що визначають феномен проникнення англіцизмів в іспанську мову та причини виникнення спенгліш; визначимо шляхи запозичення, сфери вживання, що дозволить нам глибше зрозуміти культурно-лінгвістичні процеси, що відбуваються в мові. Лексичний корпус іспанської мови в масі своїй складається зі слів латинського походження. Вони складають 56% від всього словникового складу мови. Це природно, тому що іспанська мова виникла з народної латині. Звичайно, за довгі роки еволюції іспанську мову і, зокрема, її лексичний склад зазначає численні фонетичні, граматичні, графічні та інші зміни адже протягом століть іспанське лексичне багатство формувалося не тільки на латинській основі, але і за рахунок інших джерел.

"Історія Іспанії багата мовними контактами: фінікійці, греки, римляни, німецькі племена, вестготи, панування арабів з 713 по 1492 рр.. У більш пізній період іспанська мова постійно контактувала з французькими, італійськими, німецькими, англійськими та іншими мовами. Англіцизми стали з'являтися в іспанській мові починаючи з XVII століття, більшість з них було пов'язано з соціально-побутовою сферою"[10].

"У XVI ст. Іспанія стала однією з найсильніших європейських держав. Між Іспанією та Англією підтримувалися тісні політичні та торговельні відносини. У XVI-XVII ст. англійці вели з іспанцями запеклу боротьбу за панування на морі, що закінчилася перемогою Англії.

З доби середньовіччя іспанська змінювався більш повільно, ніж англійська та послідовніше, ніж французька. Звукова сторона мови піддається змінам на тлі численних лексичних запозичень. Одним з рідкісних видів запозичення є фонемний, при якому змінюється звуковий образ окремих слів і морфем, їх фонемний склад. Історичні чергування фонем і звукової відповідності між мовами можуть піддаватися порушенням і перетворенням"[27].

Сьогодні проникнення слів англійського походження в іспанську мову триває і навіть помітно посилюється. Саме на англійській мові США відбувається основне міжнародне ділове і наукове спілкування. Загалом, на переломі тисячоліть англійська мова виглядає абсолютним лідером, що і визначає його вплив на інші європейські мови.

"В наш час іспанську мову вважають рідною понад 300млн. людей.90% іспаномовних проживають в Латинській Америці. Очікується, що в 2020році іспаномовне населення перевищить 500млн. людей. Однак, люди, які вважають іспанську мову рідною, численними і компактними групами проживають на чотирьох континентах, це офіційна мова в 22 країнах світу.

Якщо в англомовному співтоваристві (не кажучи про інші) його носії в різних країнах далеко не завжди розуміють один одного, то в іспаномовному цього не відбувається. Е. Колерну, один з основоположників сучасної лінгвістики, розмежувати поняття «норма» і «узус», як латиноамериканець і уругваєць, підтверджує, що маленька Іспанія зберігає провідну роль і історії та розвитку іспанської мови"[6, с. 76]. "В умовах інформаційного суспільства мовна ситуація в Іспанії відома в американських країнах набагато краще, ніж в самій Іспанії. Вважається, що те, що належить Іспанії, належить всім. Наприклад, мексиканець ніколи не прийме нічого аргентинського, в той час як іспанське прийме, хоча і не все, а лише те, що вважає загальномовною нормою. Наприклад, ніколи не стане говорити *vale* замість *está bien*, *chaval* замість *muchacho*, але в багатьох випадках відмовляється від своїх власних регіоналізмів на користь загальної лексики. Наприклад, водопровідний *кран* в Уругваї називають *canilla*, як він іменується в Мексиці, уругваєць зазвичай не знає, але йому прекрасно відомо, що в Іспанії це *grifo*. Також *pollera* (спідниця) поза Уругваєм буде для нього не *saya*, а *falda*, як прийнято говорити в Іспанії.

Іспанський академік Грегоріо Сальвадор вказує на те, що англіцизми заповняють іспанську, як ніяку іншу європейську мову"[7, с. 58]. Що відбувається з іспанською мовою, коли вона вступає в безпосереднє зіткнення з англійською? Розглянемо ситуацію в Латинській Америці. У країнах Латинської Америки,

особливо серед бідного населення, спостерігається двомовність, при чому виходить так, що латиноамериканці не володіють ні іспанською, ні англійською мовою на належному рівні. У зв'язку з цим і спостерігається взаємопроникнення цих двох мов, яке характеризується появою великої кількості англіцизмів. "І що особливо важливо, цей процес спостерігається не тільки в розмовній мові бідного населення. Про стан іспанської мови в Пуерто-Ріко, що практично є частиною США, свідчить соціолінгвіст Умберто Лопес Моралес, президент Асоціації Академій мови Латинської Америки. Мирного співіснування між мовами там не спостерігається, існує сильна опозиція білінгвізму. У 1940 році була зроблена спроба ввести в якості офіційної мови англійську, і виникли побоювання, що ставши «домашньою» мовою, пуерто-ріканський варіант закріпить в собі діалектні риси і стане незрозумілим для інших членів іспанського співтовариства, і навпаки. Однак цього не сталося, і останнім часом спостерігається значне «виправлення» вимови, наближення її до загально-іспанського інваріанта. 78% населення іспаномовні. Сьогодні тільки 16% населення Пуерто-Ріко говорить англійською без проблем. У своїй повсякденній мові пуерторіканці частіше використовують кальки і дослівні переклади, ніж чисто англійські слова і вирази. Розглянемо США, де зараз 13% населення вважають іспанську своєю рідною мовою. З 1999 року іспаномовне населення в США виросло на 35%, в той час як неіспанське тільки на 3%. Живуть вони, в основному, в Каліфорнії, Техасі, Нью-Йорку, Флориді, Іллінойсі, також і в інших місцях. Очікується, що з 2000 року по 2030 рік іспаномовне (або «латинське», як вони себе називають) населення становитиме 44% всього приросту населення США, а з 2020 року по 2050 рік не менше 62% приросту"[27].

Таким чином, ми бачимо, що такий екстралінгвальний фактор значною мірою впливає на процеси проникнення англійської мови в іспанську. Культурно-лінгвістичні процеси в іммігрантському і споконвічному іспаномовному середовищі різні.

В енциклопедичному словнику Блокгауза і Ефрона англіцизм розглядається як «особливість англійської мови, перенесена в іншу мову». Особливістю мови може бути одиниця будь-якого рівня.

Д. Н. Ушаков "описує англiцизм як «вид варваризму, а саме як мовний зворот, вислів в якій-небудь мові, що складається за зразком англійської мови»"[18, с. 53].

"У науковій літературі «англiцизм» розуміється двояко (в широкому і «англiцизм поняття лінгвістичне, тому вихідною вважається мова, а не національні, етнічні особливості того чи іншого мовного ареалу. На цій підставі в групу англiцизмів включені слова з американського, австралійського, індійського та інших варіантів англійської мови»"[1, с. 13].

У сучасній українській мові слово англiцизм зазвичай вживають по відношенню до різних мовних елементів, які прийшли з англійської мови. Наприклад, О.С. Ахматова "стверджує, що «англiцизм це слово, вираз (або синтаксична конструкція), запозичене з англійської мови та сприймається як чужорідний елемент». Англiцизм в широкому сенсі, за словами А.І. Дьякова, вживається для запозичених слів з американської, австралійської, індійської та інших варіантів англійської мови. У вузькому сенсі до англiцизмів відносять тільки слова з споконвічно-англійської мови. Ми в своїй роботі будемо вживати термін «англiцизм» по відношенню до тих слів, які в словниках мають вказівку на те, що вони прийшли з англійської мови, незалежно від регіону її функціонування"[3, с. 65].

Таким чином, англiцизм це одиниця будь-якого мовного рівня, перенесена в мову-реципієнт, що пройшла певну трансформацію або залишилася в своєму оригінальному вигляді.

"З повсюдним поширенням Інтернету англiцизми проникають в різні сфери життєдіяльності суспільства: економіку, політику, шоу-бізнес, науку, культуру, що, безсумнівно, знаходить своє відображення в періодиці. Журналісти та працівники засобів масової інформації все частіше користуються словами, запозиченими з англійської мови тієї чи іншої сфери науки, культури і техніки. На думку вчених-лінгвістів Іспанії і особливо країн Латинської Америки цей фактор негативно позначається на іспанській мові, несе велику небезпеку іспанської культури і навіть заважає процесам політичного і економічного розвитку іспаномовних країн"[25].

2.2.2. Лексичні «кальки»

Питанням масового проникнення англіцизмів в іспанську мову в 1993 році зайнявся латиноамериканський соціолінгвіст "Франциско Діес Вегас. Їм же в 1994 році було введено таке поняття як «спенгліш». «Спангліш» (Spanglish; від англійського Spanish + English) це мова-гібрид, утворена на основі іспанської мови, в яку були привнесені слова англійського походження без безпосереднього їхнього переведення чи слова невірно перекладені з англійської мови "[9, с. 76]. Спочатку цей термін використовувався для позначення мови, якою говорить бідне населення країн Латинської Америки. Однак, останнім часом помітно посилюється використання спенгліш в періодичній літературі. Першопричиною, як уже говорилося раніше, послужив той факт, що безграмотне населення Латинської Америки говорить відразу на двох мовах, використовуючи в повсякденній мові (як правило іспанською) слова і конструкції, запозичені з англійської. Наступні причини, так чи інакше, пов'язані з розвитком комп'ютерної техніки та Інтернету:

За останні 5 років в англійській мові з'явилося понад 8 тисяч неологізмів. При перекладі дуже важко підібрати іспанське слово з тим самим значенням. Багато комп'ютерних терміни не мають аналогів в іспанській мові або розрізняються за значенням, використання іспанських слів може привести до невірного сприйняття тексту.

Існує велика різниця між мовою, якою користуються в повсякденному житті і мовою Інтернету. При написанні статті кожен думає про те, що її будуть читати тисячі людей і, природно, намагається використовувати лексику, зрозумілу для всіх.

Комп'ютери - це «англомовні машини», тому дуже часто виникають проблеми з написанням таких іспанських символів як Ñ, ñ, é, ú, í, ¿, j і деяких інших.

Спроби перекладу комп'ютерної лексики в різних країнах Латинської Америки з англійської на іспанську призводять до появи численних синонімів для позначення одного і того ж поняття, що в свою чергу призводить до чергової плутанини в їх вживанні.

"Семантичне запозичення слова передбачає формальну і семантичну схожість слів мови-джерела і мови-реципієнта і запозичення нового змісту. Прикладом може служити слово *fiesta* «свято», що використовується як в традиційному, так і в новому значенні. Слово *fiesta* отримує значення «вечірка, банкет» під впливом англійської синоніма *feast* «бенкет, вечірка, банкет».

Таким чином, К. Сільва-Корвалан розрізняє такі типи запозичень:

- 1) запозичення простих слів, коли запозичуються форма і зміст: *bil* - bill;
- 2) калькування простих слів, тобто запозичення значення в уже існуючому слові: *carpeta* - carpet (ісп. *alfombra*);
- 3) калькування складних слів, без порушення семантичних і синтаксичних особливостей англомовного прототипу: *días de semana* - weekdays (ісп. *Días laborables*);
- 4) калькування складних слів, які порушують лексико-семантичні і синтаксичні правила мови-реципієнта: *eso está bien conmigo* - that's fine with me (ісп. *Me parece bien*);
- 5) лексико-синтаксичні кальки, які, в свою чергу, поділяються на п'ять типів:
 - a) переклад англійських фраз зі збереженням їх початкової ідіоматичної конотації: *llamar para atrás* - to call back (ісп. *devolver la llamada*); *pagar para atrás* - to pay back (ісп. *devolver*);
 - b) відтворення моделі мови-джерела і її комбінаторне звуження в мові-реципієнті: *mi padre es seis pies* - my dad is six feet (ісп. *mi padre mide seis pies*);
 - c) калькування за допомогою іспанських мовних засобів зі збереженням англійського прийменника: *Yo voy a una parte en los jueves* - I go to a place on the Thursdays (ісп. *yo tengo un compromiso los jueves*);
 - d) порушення порядку слів при калькуванні моделі з мови-джерела: *la más importante persona* - the most important person (ісп. *la persona más importante*);
 - e) дослівне копіювання англомовної моделі, що призводить до порушення іспанського синтаксису: *yo nací diez millas afuera de la ciudad de Santa Fe* - I was born ten miles away from the city of Santa Fe (ісп. *yo nací a diez millas de la ciudad de Santa Fe*)"[28].

Калькування має на увазі створення нового іспанського слова, яке копіює англійський аналог за змістом і будовою. Наприклад, слово «он-лайн», що прижилося в українській мові в чисто англійському вигляді, по-іспанськи звучить як *enlinea*. Нерідко подібні кальки створюють перекладачам деякі складності, так як після таких перетворень не завжди вдається дізнатися знайоме слово.

На думку деяких лінгвістів, спангліш засмічує іспанську мову непотрібними словами і сприяє її деградації. Схоже, що іспанські лінгвісти "Франциско Діас Вгас і Хосе Сегура дотримуються такої ж точки зору. На їхню думку, вплив англійської негативно позначається на культурі іспанської мови та іспаномовних країн в цілому. Хосе Сегура пише: «Ми живемо не в середні віки, і наївно думати, що ми зможемо створити нову мову функціональну і культурно багату. Література, написана на спенгліш, базується на протистоянні високої літератури Гарсія Лорки і Сервантеса. Це не література нижчих верств населення, а низька література"[5, с. 78].

Однак, давайте подивимося на цю проблему з іншого боку. "Розвиток науки і техніки, різних сфер життєдіяльності суспільства зумовив наплив англіцизмів. Але хіба це не сприяє розвитку іспанської мови, її проникненню в сферу науки і техніки, економіки і політики, і виходу її на світову арену в якості другої інтернаціональної мови? Адже вже зараз іспанська мова вивчається як іноземна в 60% шкіл Європи. Вона займає друге місце в Інтернеті після англійської. Сьогодні майже 90% американських студентів вивчають іспанську як іноземну в університетах, в США знання іспанської мови дуже високо цінується при прийомі молодих фахівців на роботу"[24].

За даними Європейської Асоціації викладачів іспанської мови, "зараз іспанська займає перше місце в світі серед мов, що вивчаються як іноземна (англійська сприймається не стільки як іноземна, скільки як якийсь технічний інструмент спілкування).

Таким чином, в ХХ столітті іспанська мова мала найбільше лінгвістичне зростання, а через 20 років, якщо збережуться нинішні пропорції зростання населення і тенденції лінгвістичної самосвідомості, вона буде, на думку Евхеніо

Косериу, першою мовою спілкування на планеті. Крім того, США, при збереженні нинішніх тенденцій, стануть двомовною країною"[6, с. 65].

Лінгвісти вважають, що основні лінгвістичні баталії майбутнього будуть розвиватися в Інтернеті, де "іспанська мова займає зараз друге місце після англійської, хоча і далеко відстає від неї (70% належить англійській, 8% іспанській, потім слідує всі інші мови). Нинішній стан справ відомий: технічна і наукова культура зараз створюється не на іспанській, комп'ютери розробляються не іспанською мовою, а іспаномовні країни лише освоюють все це, переводять на свою мову. Більшість інструментів створюється для обробки англійської мови, тому мови повинні боротися за технологічне виживання. Проблема в тому, що англійська термінологія вже добре розроблена, а іспанська ще тільки створюється тому іспанська мова рясніє варваризмами і кальками з англійської навіть тоді, коли відповідний іспанський термін існує. Проте, у міру розвитку техніки вона все ширше користується природною мовою. Зараз це англійська. Однак, техніка йде вперед, і в міру розвитку голосових комп'ютерних технологій, іспанська виявляється більш ефективною, ніж англійська"[20]. Цілком ймовірно, що англійська лексика здійснює позитивний вплив на сучасну іспанську мову, пристосовуючи її до всіх сфер життєдіяльності суспільства.

"Сама структура іспанської фрази така, що, на думку японських фахівців в галузі інформатики, іспанська мова краще за всі інші природні мови піддається автоматичному розпізнаванню і моделюванню"[5, с. 54]. Відсоток ймовірності двозначного тлумачення в ній набагато нижче, починаючи з практично фонологічної орфографії, складної структури слова, практичної відсутності чергувань голосних в корені, чіткої семантичної визначеності афіксів, в цьому сенсі іспанська мова унікальна.

Таким чином, в найближчому майбутньому іспанська мова має реальні шанси істотно підвищити свій статус в глобальному спілкуванні, а англійські запозичення будуть лише сприяти цьому процесу. Основними видами запозичень є транскрибування, транслітерація і калькування.

2.2.3 Запозичення в іспанській мові з арабської мови

Мовою-адстратом, що зіграла певну роль в історії формування і раннього розвитку іберо-романських мов, головним чином в лексиці, можна вважати арабську мову. На початку VII століття н.е. Іспанія потрапляє під владу арабів (маврів), що принесли з собою передову для тієї епохи культуру. Араби знаходилися в Іспанії до кінця XV століття і їх висока культура не могла не відбитися на мові корінного населення півострова. З цієї причини в іспанській мові є значна кількість слів арабського походження.

Іспанська і арабська мови знаходяться в тісній взаємодії. Її початок було покладено завоюванням Іберійського півострова мусульманами в VIII ст. н.е. У той час, коли півострівна або іберійська іспанська, також звана кастильською, виділилася з латині мови римлян, що жили на території сучасної Іспанії, арабська був принесена на Піренейський півострів маврами, які створили великий і впливовий Мордовський емірат. Протягом XIII століття територія від Гібралтару до Піренеїв перебувала під впливом носіїв арабської мови.

За останніми підрахунками, близько 8% іспанських слів запозичені з арабської. Він займає друге місце після латині серед мов, які вплинули на іспанську. Однак, досить важко встановити точну кількість арабських запозичень. Цікавою особливістю іспанської мови є існування словесних пар, тобто слів, які позначають один і той же предмет, але походять від різних коренів одне від латинського, друге від арабського. Прикладом таких словесних пар є *aceituna* і *oliva* (маслина), *alacrán* і *escorpión* (скорпіон).

Для ілюстрації зв'язку між іспанською та арабською мовами наводиться короткий список іспанських слів, безпосередньо запозичених з андалузької арабської, їх іспанські значення, а також арабська етимологія:

- *aceituna*: від арабської الزيتون – маслина;
- *albóndiga*: від арабської البندقة – м'яч;
- *alcohol*: від арабської الكحول – пудра, яка використовується для макіяжу очей;
- *ojalá*: «Я сподіваюся»; «Я хочу, щоб...»; від арабської إن شاء الله – «Дай Бог».

Тепер розглянемо арабську лінгвістичну спадщину на всіх рівнях мови, починаючи з фонологічної. Це данина правилам, хоча на рівні фонології як таких запозичень немає. Є, проте, гіпотези, що звук [j] має арабське коріння. Відомі іспанські лінгвісти (Рафаель Лапеса, Кано Агілар) свідчать про те, що багатоскладові слова, що з'явилися в іспанській мові – результат арабського впливу і характерного цій мові наголосу на останньому складі. В іспанській ці слова, проте, мають наголос уже на іншому складі – *berenjena* «баклажан».

Проводячи морфологічний аналіз, скажімо про приналежність арабізмів до частин мови. Їх більшість – це іменники, численні топоніми – назви міст, річок, гір, дуже мало прикметників, дієслів, кілька вигуків (*ojalá, guay*) і всього один лише привід – *hasta* «до». Важливі деякі граматичні моменти: вживання арабського артикля *al* з іменниками. Згодом відбулося злиття артикля з основою іменника, до того ж іспанська мова зберегла свої артиклі – *la almohada, el alhelí, el albarán...* [35].

Дуже продуктивним суфіксом арабського походження, «прийнятим» в іспанську мову, став суфікс *-í* для утворення прикметників, що позначають походження (*ceutí, marroquí, yemení*) та інших іменників і прикметників (*jabalí, maravedí, muladí, baladí ...*). У XIII столітті з'являється слово *alfonsí* для позначення всього пов'язаного з королем Альфонсо X.

Переходячи до лексики, повторюємо, що тут вплив арабського завоювання був неймовірним. Арабізми зачіпають практично всі сфери життя людини, це другий за величиною пласт лексики після латині.

Спробуємо згрупувати їх тематично:

1. Наука, області знань: *algoritmo, guarismo, cifra, álgebra, redoma, alcohol, elixir, jarabe, cénit, назви сузір'їв Aldebarán.*
2. Назви громадських організацій і торгової діяльності: *alcalde, alguacil, albacea, alcabala, arancel, tarifa, aduana, almacén, almoneda, almazara, ataujía, zoco, ceca.*
3. Життя в місті: *arrabal aldea, alquería, almunia, alcoba, azotea, zaguán, alfeizar, albañil, alarife, tabique, azulejo, alcantarilla, albañal, alfombra, almohada.*

4. Побут, ведення домашнього господарства: *laúd, ajedrez, azar, tarea, alfarero, taza, jarra, ajorcas, alfiler, aljuba, albornoz, babucha, zaragüelles, albóndigas, almíbar, arrope.*

Також багато арабізмів серед сільськогосподарських найменувань, так як араби привнесли дуже багато нового в плані обробітку землі і зрошення ґрунту: *acequia, aljibe, azud, noria, arcade*, а також серед назв рослин, трав і плодів: *alcachofa, algarroba, algodón, alfalfa, alubia, azafrán, azúcar, berenjena, almiar, aceite, azucena, azahar, adelfa, alhelí, arrayán, alerce, acebuche, jara, retama.*

1. Мінерали: *como azufre, almagre, albayalde, azogue, almadén.*
2. Назви хижих птахів, так як мистецтво соколиного полювання було одним з улюблених арабських захоплень: *sacre, neblí, alcotán, alcarabán, borní, alcándara.*

Постійні протистояння з християнами сприяли появі великої кількості слів, пов'язаних з військовою тематикою: *aceifas, algara, adalid, atalaya, alcazar, zaga, alfange, adarga, aljuba, adarve, tambor, añafil, alférez, acicate, acémilas, jaeces, albarda, barbacana...*

Деякі арабізми прийшли в арабську мову з інших мов: з санскриту *ajedrezalcanfor*, з перської *jazmín, azul, naranja, escarlata*, з грецької: *arroz, alambique, acelga, alquimia*. Тут ми можемо говорити про збереження і передачу арабами знань і спадщини інших культур.

Як вже говорилося вище, топоніми представляють дуже численну групу лексичних одиниць. На Піренейському півострові топоніми арабського походження представлені не тільки в ареалі арабського завоювання, а й за його межами. Наведемо приклад деяких з них: *La Mancha, Alcalá, Alcolea, Medina, Rábida, Rápita, Iznajar, Guadalquivir, Guadalén, Guadalajara, Medinaceli, Calatayud, Benicasim, Guadalcanal, Guadalupe, Almonaster, Alpuente, Conchel (Huesca), Carabanchel (Madrid), Elche (Alicante), Hornachuelos (Córdoba).*

Зрозуміло, не можна не згадати фразеологічні кальки з арабської мови, пов'язані з релігійністю арабів і постійною присутністю божественного начала в їх мові (слово *dios* стало вживатися в іспанській, у вихідній арабській для цієї мети

використовується прикметники, так звані «імена Аллаха»): *si Dios quiere* – «Якщо Богові угодно», *Dios mediante* – «Бог з нами», *Dios te guarde* – «Так береже тебе Бог», *Dios te ampare* – «Так захистить тебе Бог».

Підводячи підсумок, хотілося б сказати, що вісім століть не пройшли безслідно, і дана тема дослідження не вичерпується одним дослідженням. За рамками викладеного залишається маса цікавих фактів, слів, спірних етимологій.

РОЗДІЛ 3. ВІДТВОРЕННЯ ІСПАНСЬКОМОВНИХ АНГЛІЦИЗМІВ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ УКРАЇНСЬКОЮ

Переклад іспанської мови дуже вагомий у світлі теорії комунікації та сучасних перекладознавчих парадигм. Неможливо перекласти текст, якщо його не розумієш. Але, не дивлячись на те, що це не підлягає сумніву, не всі розуміють, яким саме є механізм розуміння тексту. Багато хто вважає, що головне - знати слова. Якщо знаєш слова, то читання тексту не становить особливих труднощів, оскільки значення слів самі собою складаються в загальний зміст речення. Насправді це не так. Той, хто перекладає текст лише за загальним змістом, ризикує дати неадекватний переклад. "Адже текст - це не каталог і не вивіска магазину. Він не складається з переліку слів, а із зв'язаних між собою слів та взаємозалежних одиниць. Тому текст і називають зв'язним. Не досягнувши внутрішніх відносин у реченні, неможливо зрозуміти його зміст. Елементи, безпосередньо зв'язані між собою в іспанському реченні, не обов'язково стоять в безпосередній близькості. В усному мовленні ми часто орієнтуємось за допомогою інтонації, тону, пауз. В письмовому мовленні доводиться розраховувати тільки на графічні знаки граматичної структури, і тому до них слід відноситись особливо уважно"[1].

Важливу роль в іспанському реченні виконують службові слова, в першу чергу прийменники та сполучники. Проте, оскільки порядок слів в іспанській мові відносно вільний, не завжди просто зрозуміти, які елементи речення вони з'єднують.

"При перекладі на українську мову перед перекладачем виникає необхідність вміти правильно аналізувати граматичну структуру іспанського речення, виявляти ту модель, за якою воно побудоване. Для точного розуміння тексту важливим є як синтаксичний, так і морфологічний аналіз"[2].

Особливої уваги потребують ті особливості іспанської мови, які не знаходять собі прямої паралелі в українській мові. При цьому речення, що містять подібні риси, потребують структурних трансформацій. В правилах перекладу визначається

характер таких перебудов. Проте не слід розраховувати на те, що даний український еквівалент універсальний. Він є лише найбільш поширеним способом перекладу на українську мову. "Конкретний лексичний зміст речення, а також більш широкий синтаксичний контекст не завжди дозволяють використовувати еквівалент, що пропонується й змушує звертатись до його різноманітних варіантів. Особливий інтерес викликає переклад емфатичних конструкцій, оскільки способи емфазу в українській та іспанській мовах розрізняються між собою"[7].

3.1. Стратегії перекладу англіцизмів в іспанській мові

Запозичення передбачають можливість їх вживання в якості лексичних еквівалентів відповідних споконвічних іспанських слів або внутрішньомовних утворень в іспанській мові. "Такого роду зв'язки проявляються в їх функціональній еквівалентності і варіативності в широких межах: від смислової близькості і подібності лексем при перетині їх лексичних значень (*fan* «уболівальник, ентузіаст» / ісп. *aficionado* «захоплюється чимось, шанувальник») до семантичної тотожності (*baby-sitter* «приходить няня» / ісп. *niñera*; *yard* «двір» / ісп. *patio*). При визначенні ступеня адаптації на основі формальних характеристик, поряд з критеріями вказівки на очевидну іншомовність того чи іншого елемента, також враховуються збіги/відмінності смислів і функціональна еквівалентність зіставляючи слів і їх частотні характеристики"[25].

Вибір мови кінематографії для аналізу асиміляції англійських запозичень не був випадковим, кінофільми прекрасне джерело неологізмів в будь-якій мові. "Не можна знайти людину, яка б не дивилася кіно, не читала би про нього і не знала про *cowboys*, *gangsters*, літаючі тарілки і Міккі Мауса"[26]. Американські фільми були і залишаються найпопулярнішими в світі. В цій роботі ми скористалися матеріалами, що були взяті з медіа-текстів, присвячених кіно, зокрема з електронних версій таких популярних журналів, як "Fotograma і Cinemania, де ми можемо знайти такі запозичення з англійської:

1) технічні терміни: *Cinemascope* (*scope*), *voz en off*, *tráiler*, *travelling*, *vídeo*, *zoom*, *flash back*, *sketch*, *spot*;

2) слова, пов'язані з маркетингом, розповсюдженням, нагородженням і рекламою: *festival*, *major*, *nominación*, *nominar*, *Oscar*, *oscarizar*, *hollywoodense*, *remake*;

3) жанри: *biopic*, *cartoon*, *ciencia ficción*, *musical*, *road movie*, *suspense*, *thriller*, *western*;

4) художні прийоми: *Free Cinema*, *unground*;

5) слова, пов'язані з кіноіндустрією: *gag*, *hitchcockiano*, *casting*, *extra*, *fan*, *rol*, *starlet*, *star system*;

6) часто використовувані слова в кінематографі: *cowboy*, *detective*, *gangster*, *sheriff*, *maccarthismo*, *glamour*;

7) похідні від слова фільм: *film*, *filmación*, *filmar*, *filmografía*, *filmoteca*, *telefilm*"[32]

Багато з вищевказаних слів ще не закріплені в словнику, але активно використовується в пресі, присвяченій кіно. Найчастіше вони зустрічаються в оригіналі, можливо, у зв'язку з тим, що це технічні терміни, які складно перевести на іспанську мову, так як в ній немає цього поняття, а дослівний переклад може призвести до непорозумінь. "Наприклад: *Free Cinema* (якщо перевести на іспанську – *Cine libre*) матиме для читачів і глядачів зовсім інше значення; або *splapstick*, вид комедії, заснований на звуках, – при перекладі *comedia de caidas y trompazos* виходить занадто довго; або *underground*, якому важко знайти еквівалент. Якщо ми подивимося на такі назви жанрів кіно, як *love story* або *suspense*, то побачимо, що їх іспанські еквіваленти *historia de amor i intriga* не є точними їх запозиченнями. Також необхідно відзначити ще одну причину, за якою кінопреса використовує запозичені слова в оригіналі – це бажання продемонструвати свою приналежність до особливого кола людей, які є експертами в галузі кіно. Незважаючи на наявність іспанських еквівалентів *taquilla*, *reparto*, *actuación*, *especialista*, в пресі можна знайти англіцизми: *box office*, *cast*, *performance*, *take a stunt man*. Можливо, дане явище

варто розглядати як особливий кінематографічний жаргон, вживання якого говорить про намір автора показати свій професіоналізм"[33].

Як було сказано вище, в іспанську мову входять і приймаються Академією мови ті англіцизми, які адаптуються до системи мови, тобто змінюються в той чи інший спосіб. "Простежимо, які способи і методи адаптування англійських запозичень були застосовані до даного типу лексики. Деякі англійські слова не вимагають великого втручання при їх асиміляції, так як не суперечать фонетичним правилам іспанської мови, наприклад, *filme*, закріплене в словнику більше 40 років тому, з додатком кінцевої -e, а в 1992 р. закріпився і його оригінал *film*. Цей англіцизм часто використовується в журналах про кіно, але рідше самими читачами, які як і раніше вважають за краще його іспанський еквівалент *película*. Існують кілька варіантів графічної асиміляції з метою відповідності запозичених слів системі написання іспанської мови, хоча, наприклад, такі слова, як *festival*, *western*, *detective*, не зазнали жодних змін, так як слова зі схожою фонічною структурою легше адаптуються в приймаючій мові. Незважаючи на існуючу тенденцію замінювати англійські закінчення -ing на іспанські -ín, такі слова, як *marketing*, *travelling*, використовуються в кінопресі і в оригіналі теж. У деяких словах, щоб зберегти англійський наголос, так як він може не збігатися при написанні слова з іспанським, ставиться тильда: *récord*, *video* або *tráiler*, або воно змінюється слідом за правилами іспанської мови, наприклад: *thriller*, *ciber*, *gangster*. І, нарешті, також існує велика кількість повністю графічно і фонетично асимільованих англіцизмів, які зазнають великі зміни при адаптації до іспанської мови, наприклад: *shoot* – *chutar*, *slogan* – *eslogan*. За словами Е. Хаугена, «Будь-які запозичення, що входять в нову, приймаючу мову, повинні відповідати її граматичним нормам»"[1, с. 19].

"Необхідно нагадати, що на відміну від англійської мови в іспанській мові існують категорії роду і числа. У цьому випадку головну роль грає рід, відповідний самому слову, наприклад: *caddie* і *lord*, слова чоловічого роду, а *baby-sitter* і *lady* жіночого, другим критерієм є закінчення, присвоєне запозиченому слову, яке відповідає нормам іспанської граматики, наприклад: *esterlina* – слово жіночого роду,

a beacon – чоловічого роду. Незважаючи на певні правила, в будь-якій мові завжди є винятки. Слово *performance* в різних джерелах використовується як слово жіночого або чоловічого роду, також наочним прикладом можуть служити такі два схожі за значенням поняття, як *movie* і *filme* о *film*. Перше слово асоціюється з іспанським *película* і має жіночий рід, друге слово чоловічого роду. При утворенні множини є дві алоформи -es, -s, в залежності від того, закінчується слово на приголосну або голосну. Якщо слово було прийнято Академією, то воно утворює множину за правилами іспанської мови *líderes*, не асимільовані слова утворюють множину за допомогою -s, наприклад: *spots, tops*. Однак не варто забувати, що мова залежить не тільки від норм, а й від того, як їх вживають її носії, нерідко і в пресі можна простежити тенденцію до утворення множини додатком аломорфи -s, наприклад: *gásters, tráilers*. Так як в англійській та іспанській мовах форми утворення прикметників і дієслів відрізняються, тому, як правило, в зв'язку з неможливістю перетворити англійський варіант прикметника його залишають незмінним, наприклад: *música pop, star system*, а англійські дієслова перетворюються в іспанські дієслова першої дієвідміни: *chutar, filmar, remasterizar*"[22] Після проходження етапу акліматизації, коли нові англійські запозичення асимілюються, а значить, адаптуються до фонетичних, графічних і граматичних норм приймаючої мови, вони стають повноправними елементами цієї мови і починають вести себе так само, як і споконвічно іспанські слова, тобто "відбувається утворення:

- похідних згідно з нормами приймаючої мови, наприклад: *film, filmar, filmación, filmografía, telefilm; nominación, nominar* (ще 30 років тому йшла дискусія з приводу неправильного використання цього дієслова, а в даний час номінація на Оскар стала популярною, іспанські актори або режисери отримують цю премію, що сприяє поширенню цього терміну): *Oscar, oscarizar* (наприклад, на відміну від іспанської мови, в англійській мові дієслово *oscarize* майже не використовується); *hollywoodiense; hitchcockiano; maccarthismo*;
- нових словосполучень *voz en off, sandwich mixto*;

– в деяких випадках відбувається зміна граматичної функції, як в слові *travelling*, яке в іспанській мові кінематографа використовується як іменник, а в англійській завжди як прикметник"[37].

Англiцизми набули широкого поширення в іспанській мові, і сфера кінематографії не стала винятком. Незважаючи на не дуже активне закріплення англійських запозичень в словнику, вони активно використовуються не тільки професіоналами у своїй галузі, а й усіма носіями іспанської мови. Пройшовши весь шлях адаптації до норм приймаючої мови, англiцизми стають її повноправними елементами. Простежується тенденція до використання найбільшої кількості англійських запозичень, особливо в їх оригінальному вигляді. Можливо, це пов'язано з активним поширенням англійської мови, а також з наданням переваги використання їх в оригіналі, а не неточному перекладу. "Наприклад, якщо ще 25 років тому перші частини фільму «Зоряні війни» переводилися на іспанську мову *la Guerra de galaxies*, то тепер кожна дитина знає про нові серії *Star wars*, а також з наданням переваги використанню їх в оригіналі, а не неточного перекладу"[25].

Розгляд англiцизмів з точки зору ступеня їх асиміляції дає можливість переконатися в тому, що іспанська мова приймає ці слова не пасивно. У ньому постійно відбувається процес відбору проникаючих слів. У роботі проведена класифікація англiцизмів за сферою їх вживання, за структурно-морфологічною ознакою, за ступенем їх засвоєння. Це дало можливість більш повно представити умови асиміляції, роль, питому вагу і характер цих запозичень.

"Частина лексики, полісемантичної в рідній мові, входить в іспанську мову з одним значенням. В основному це термінологічна лексика – як вузько спеціальна, так і більш широкого, повсякденного характеру: *barmen, beef-steak, cassette, coctail, hall, sandwich, dribbling*"[30]

Для асимільованих англiцизмів характерна і відповідна форма. У роботі детально розглянуті орфографічні поєднання, які не характерні для іспанської мови. У багатьох випадках саме такі поєднання і служать критерієм не асимільовані слова. "Це подвійні приголосні *"bb"* (*dribbling, hobby*), *"ff"* (*offside, sheriff*), *"ss"* (*boss*,

cross, stress), групи приголосних "bm" (*clubman*), "ck" (*block, shock, bestseller*), подвоєні голосні "īī" (*jeep, week-end*), "oo" (*boom, pool, scooter*), групи голосних "ou" (*boyscout, round*), "eu" (*amateur*)"[31]

Еволюціонуючи в лексичну систему мови-рецептора, англiцизми розширюють свій семантичний обсяг.

З плином часу відбувається формальне, функціональне, семантичне освоєння англiцизмів.

"Для частково асимільованих англiцизмів характерна нестійкість форми. Наприклад, *boyescaut, boyéscó, boyescout, boyscout; kerosen, kerosene, keroseno, keros'n, kerosina, kerosine, queroseno; smoking, smoking, esmákin, esmoquin*. Й це не воля випадку, а закономірне явище.

Відбувається фонетико-орфографічні освоєння запозичень. Так, приміром, початкова буква "h" в слові "hall" замінюється на "j" – "jo!" Здвоєне написання приголосних замінено відповідно до норм іспанської мови на написання одного приголосного: "nn" – *tenis, túnel*; "Ss – *cros, expres*. Скорочуються групи приголосних: втрачається кінцевий вибуховий глухий звук, наприклад, в слові *biste*; відбувається втрата кінцевої голосної [e]: *estor, rol, folclor*"[35]

Граматичне освоєння англiцизмів полягає в тому, вони поступово пристосовуються до структури іспанської мови. У них з'являються іспанські родові закінчення або "типові для іспанської мови форманти:

- кінцева "про": *balastro / balasto, elfo, dogo, gongo, panfleto, vikingo*.
- кінцева "a": *bisteco, pudinga, yarda, ganga*.
- кінцева "e": *clipe, pete, yate, bate, balastre, ofsete*.

Дієслівні англiцизми звичайно закріплюються в 1-му відмінюванні за допомогою форманту "-ear".

- "-ar": *smachar, sprintar, chutar, linchar*.
- "-ear": *blofear, handicapear, flirtear*"[25]

Під час подальшого існування асимільованих англiцизмів слів в іспанській мові відбувається їх подальша формальна асиміляція, що виражається в повному

фонетичному та морфологічному уподібненні англіцизмів нормам іспанської мови. Встановлюються чіткі межі його лексичного значення, англіцизм входить в лексико-семантичну систему мови, що запозичує. Хоча слід зауважити, що межі між частково асимільованими і не асимільованими словами бувають відносні. Ряд слів стоїть на межі переходу з однієї групи в іншу.

"Асимільоване слово характеризується більш-менш повним відривом від його прототипу в рідній мові, утворенням від нього іспанських дериватів, появою і закріпленням його в типових і стійких словосполученнях, встановленням різноманітних семантичних зв'язків і відносин з іспанськими словами. У період повного засвоєння запозичення зростає його семантична самостійність і функціональна активність. Запозичення нерідко розширює своє значення, що пов'язано з переходом слова в інші функціональні сфери, і набуває нові стилістичні відтінки. Подібна асиміляція відбулася, наприклад, зі словами *boxear, filmar, canalizar, esnobo, tenis, túnel*[28]

Підавшись різним фонетичним, морфологічним і лексичним змінам, деякі англійські запозичення остаточно втратили свій англійський вигляд і уже не сприймаються як іноземні слова.

Запозичені основи поступово, у міру того як вони засвоюються іспанською мовою, починають з'єднуватися зі споконвічними іспанськими словотворчими морфемами, що свідчить про більш повну асиміляцію таких слів. Причому "найбільш активними виявляються:

- агентивні морфemi: *barista, blofeador, blofero, blofista, boxeador, clubista, futbolista, golfista, linchador.*
- морфemi зі значенням діяльності: *boxeo, bloqueo, filmación / filmaje, flirteo, pudelación, stockaje, tatuaje.*
- морфemi зі значенням абстрактної якості: *esnobismo, liderato / liderazgo.*
- дієслівні морфemi: *chutar, driblar, interviewar / entreviuvar, mercerizar, mesmerizar, pudelar, sanforizar, tatuar, vulcanizar.*
- парасинтетическі форми: *aparcar, aparcamiento.*

Особливо слід сказати про англіцизми-словосполучення. Існує безліч новоутворень цього типу: *buque escuela, coche bomba, / ciencia ficción*. Ця модель характерна і для англійської мови. Тому подібні словосполучення настільки часто стали копіюватися з англійських зворотів"[38].

"Перш за все доцільно виділити запозичення, що зберігають англомовну форму. Ці словосполучення ще не піддалися асиміляції і чітко простежується їх англійська модель. Наприклад, *week-end, self-service, night-club, music-hall, living-room, water-polo*.

Чимало створюється і фразеологічних кальок, таких, як *fecha límite, ciudad jardín, hora-punta, precios topes, momento clave, reunion cumber*. Даний тип запозичення є сумішшю з англійських словосполучень. Відомо, що калькування – це не тільки утворення нових слів або введення в мову нових способів синтаксичної побудови шляхом запозичення лексико-семантичних і лексико-синтаксичних моделей іншої мови або мов, а й перенесення в певних випадках нових для мови, що запозичує граматичних зв'язків, які властиві мові-джерелу"[40].

"У роботі виділено кілька типів запозичених з англійської аналітичних конструкцій в залежності від семантичної функції другого компонента:

- 1) компаративні (порівняльні): *ciudad jardín, encuentro cumbre, extremo límite, fecha límite, gabinete fantasma*.
- 2) вказівка на місце: *hockey hierba, mitad norte, mitad sur, juego cafe, cine club*.
- 3) вказівка на призначення: *bus escuela, campana divulgación, cre'dito coche, misión rescate*.
- 4) вказівка на приналежність: *cuadros ventana, maletín-taller, moda baño, radio-showman, salas SOS*.
- 5) вказівка на причину: *oferta aniversario, premios aniversario*.
- 6) вказівка на походження: *moneda USA, sonido Detroit*.
- 7) вказівка на час: *viajes fin de semana*. \вказівка на образ дії: *400metros estilos* (від англ. "400metre free-style" про плавання).

- 8) визначальні відносини: *escena-público. Iglesia-Estado, otoño-invierno, padres hijos, peseta-dólar, tierra-aire*. Ця функція відноситься до обох компонентів словосполучення. Такі звороти досить незвичні для іспанської мови. Функціонально вони представляють собою незмінні прикметники. Вони визначають іменники, до яких відносяться. Наприклад: *la moda otoño – invierno*.
- 9) комбінація різних зв'язків: *ano luz, disco flash, establecimientos pioneros, hora cero, pluma –fuente, puerta trampa, tiempo record, tren miniatura*.

Отже, найбільш характерною рисою другого компонентів запозичених словосполучень є різноманітність їх семантичних функцій. У роботі відзначено також граматична нестійкість оформлення множинного числа подібних словосполучень, наприклад, можливі варіанти: *pisos piloto і pisos pilotos*"[37]

"Таким чином, за основу виділення типів структурно-семантичних подібностей англо-американізмів і їх семантичних кальок, що функціонують в іспанській мові, ми приймаємо ряд критеріїв. В їх число входять:

- критерій ступеня адаптації в зв'язку з формальної асиміляцією/ не асиміляцією англо-американських запозичень і переважно вживання прямих запозичень, або їх іспанських лексичних еквівалентів;
- критерій ступеня збігу лексичних значень розглянутих слів, який визначається на основі зіставлення їх тлумачень і сполучуваності;
- критерій схожості сфери вживання, що передбачає функціонування розглянутих одиниць в однотипних функціонально-стилістичних умовах, а саме в мові засобів масової інформації, зокрема преси;
- критерій переваги вживання прямих запозичень, або їх іспанських лексичних еквівалентів, і регулярність їх використання в реєстрі, що відносить одиниці в розряд загальноновживаної або спеціальної лексики, визначаючи тим самим їх узуальний (загальноприйнятий) або випадковий (ситуативний) характер.

Дана характеристика англо-іспанських лексичних типів запозиченої лексики включає:

- 1) абсолютно вживані в тій чи іншій визначеній формі лексичні запозичення, незалежно від ступеня їх структурно-семантичної адаптації в іспанській мові;
- 2) вживані в різних формально-семантичних варіантах англо-американізму, які в процесі функціонування варіюють зі споконвічними словами і кальками;
- 3) семантичні аналоги англо-американських запозичень (кальки і споконвічна лексика)"[36].

Слід зазначити, що лексичні, семантичні запозичення і кальки мають багато спільного. Що стосується відмінностей між семантичним запозиченням і семантичною калькою, то якщо в першому випадку у тотожного звучання слів у мові-джерелі запозичується одне або кілька значень, то в другому – семантичне значення без запозичення форми. "Проте такого роду диференціація не завжди дотримується в різних класифікаціях, і семантичні кальки можуть поділятися:

- на омофони, якщо схожість формальна: *compulsorio* – *compulsory* (ісп. *Obligatorio*), *facilidades* – *facilities* (ісп. *Instalaciones*);
- омоніми, якщо схожість формальна і семантична: *audiencia* – *audience* (ісп. *Público en un concierto de música*), *comerciales* – *commercials* (ісп. *Anuncios de radio y televisión*);
- синоніми, якщо схожість тільки семантична: *abanico* – *fan* (ісп. *Ventilador*).

Залежно від способу створення, шляхом запозичення іншомовної моделі слова і його значення за допомогою власних засобів, кальки поділяються на дослівні – *reunión en la cumbre* – *meeting at the summit* (ісп. *reunión cumbre*) і приблизні: *barreminas* – *minesweeper* (ісп. *dragaminas*), *tocacinta* – *tapeplayer* (ісп. *radiocasete*)"[34].

Вплив англійської мови набагато значніше в США, ніж в Іспанії, так як мовні традиції досить міцні на території Іспанії, в той час як в США тісний англо-іспанський мовний контакт обумовлений інтенсивними безпосередніми комунікативними відносинами англо- і іспаномовного населення. У зв'язку з цим в іспаномовній пресі США кількість запозичень в шість разів перевершує їх кількість в пресі Іспанії. "Результати порівняльного аналізу показали, що запозичення

перевершують кальки в іспанській мові, поширеному на території США. Наприклад, в газеті *La Opinión* (США) зустрічаються запозичення *family room* і *power brakes* замість відповідних *cuarto de familia* і *frenos de poder*. У той же час в *El País* (Іспанія) можна відзначити використання кальки *cuarto de familia / cuarto familiar* замість іспанського *cuarto de estar* і *frenos de poder* – замість *servofrenos*.

Прикладами створення за допомогою іспанських мовних засобів нових лексичних одиниць можуть бути такі запозичення: *aguja sencilla*– single needle (ісп. *Aguja*), *cama corta* – short bed (ісп. *Caja corta de una camioneta*), *triple* – triple / three-base hit (ісп. *triple o golpe que permite llegar a la tercera base en béisbol*)"[31].

"Процес калькування полягає в тому, що іспанська мова в даному випадку запозичує семантику англійських лексичних одиниць. Кількість вживань лексичної кальки *cama corta* (22) в іспанській мові США значно перевищує використання споконвічного слова *caja corta* (5). Дані запозичення утворені за допомогою споконвічних іспанських слів шляхом дослівного перекладу англійських словосполучень. Іспанське слово *agresivo* розширює значення *violento* (лютий) за допомогою запозичення семи *dinámico* (динамічний, напористий) – (англ.) *Aggressive*"[35].

"Семантичне запозичення передбачає формальну і семантичну схожість слів мови-джерела і мови-реципієнта і запозичення нового змісту. Прикладом може служити слово *fiesta* «свято», що використовується як в традиційному, так і в новому значенні. Слово *fiesta* отримує значення «вечірка, банкет» під впливом англійської синоніма *feast* «бенкет, вечірка, банкет».

Таким чином, К. Сільва-Корвалан розрізняє такі типи запозичень:

- 1) запозичення простих слів, коли запозичуються форма і зміст: *bil* – bill;
- 2) калькування простих слів, тобто запозичення значення в уже існуючому слові: *carpeta* – carpet (ісп. *alfombra*);
- 3) калькування складних слів, без порушення семантичних і синтаксичних особливостей англословного прототипу: *días de semana* – weekdays (ісп. *Días laborables*);

- 4) калькування складних слів, які порушують лексико-семантичні і синтаксичні правила мови-реципієнта: *eso está bien conmigo* – that's fine with me (ісп. Me parece bien);
- 5) лексико-синтаксичні кальки, які, в свою чергу, поділяються на п'ять типів:
 - a) переклад англійських фраз зі збереженням їх початкової ідіоматичної конотації: *llamar para atrás* – to call back (ісп. devolver la llamada); *pagar para atrás* – to pay back (ісп. devolver);
 - b) відтворення моделі мови-джерела і її комбінаторне звуження в мові-реципієнті: *mi padre es seis pies* – my dad is six feet (ісп. mi padre mide seis pies);
 - c) калькування за допомогою іспанських мовних засобів зі збереженням англійського прийменника: *Yo voy a una parte en los jueves* – i go to a place on the Thursdays (ісп. yo tengo un compromiso los jueves);
 - d) порушення порядку слів при калькуванні моделі з мови-джерела: *la más importante persona* – the most important person (ісп. la persona más importante);
 - e) дослівне копіювання англомовної моделі, що призводить до порушення іспанського синтаксису: *yo nací diez millas afuera de la ciudad de Santa Fe* – i was born ten miles away from the city of Santa Fe (ісп. yo nací a diez millas de la ciudad de Santa Fe)"[33].

"Іспанська мова запозичує велика кількість англо-американізмів для заповнення лакун у своїй лексико-семантичній системі: *mofle* – *muffler* (ісп. *Silenciador de motor de vehículo*); *jonrón* – *home run* (ісп. *en el juego de béisbol, cuando un jugador cubre las cuatro bases, marcando un punto*); *troca* – *truck* (ісп. *especie de camioneta con espacio al aire libre atrás para transportar material*). Дані запозичення частково адаптувалися до фоно-морфологічного рівня іспанської мови, проте перевага вживань прямих запозичень або їх іспанських еквівалентів варіюється в іспаномовній пресі США і Іспанії. Наприклад, *La Opinión* віддає перевагу адаптованому запозиченню *mofle* і дуже рідко використовує споконвічне слово *silenciador*"[38].

"При семантичному калькуванні важлива не тотожність форми, а близькість семантики. Як приклад семантичного калькування наведемо прикметник *congelado* «заморожений», який набуває шляхом калькування у схожого за семантикою англійського іменника *frozen* значення «свіжозаморожені продукти». У газеті *La Opinión* кількість вживань семантичної кальки *congelado* і її прототипу *frozen* приблизно однаково (4: 3). Лексична калька *full equipo* – *full equipment* є гібридним утворенням англійського прикметника *full* і іспанського іменника *equipo*. У пресі Іспанії часто зустрічаються кальки *full equipo* (58) і *completo extras* (59). Англо-американізм *marketing* – *marketing* (ісп. *Mercadotecnia, mercadeo*) є адаптованим терміном, що використовується в спеціальній лексиці"[18].

"Іспанська мова запозичує зовнішню форму і значення англійського слова, однак споконвічні лексичні одиниці *mercadotecnia* і *mercadeo* за семантичним змістом ідентичні запозиченню. Аналіз матеріалів ЗМІ показав, що в періодичних виданнях переважає пряме неадаптоване запозичення *marketing*, рідко вживаються його іспанські еквіваленти *mercadotecnia* і *mercadeo*. Таким чином, наслідком семантичного запозичення є семантичне уподібнення схожих за звучанням (наприклад, слово *conferencia* за аналогією з англійським *conference* замість *reunión*; *suceso* за аналогією з *success* замість *exito*) і несхожих (слово *falta* «помилка, промах» набуває значення «порушення правил гри» , за аналогією з англійським *foul*) або частково подібних за семантикою слів взаємодіючих мов (*comida rapida* – *fast food*; *espectaculo* – *show*). Результати аналізу частотності вживання лексичних запозичень і узуальних семантичних кальок в електронних версіях іспаномовних газет Іспанії та США свідчать про переважання кількості випадків вживання лексичних запозичень в порівнянні з семантичними кальками"[15].

Домінування прямих лексичних запозичень над семантичними кальками дозволяє говорити про те, що іспанська мова схильна приймати запозичені слова в їх початковій формі, ніж створювати їх за допомогою власних засобів, що пояснюється високим ступенем інтенсивності контактів іспано-і англомовного населення США. "Усвідомлення носіями іспанської мови іншомовних запозичень не перешкоджає їх

регулярному використанню. За ступенем вживаності подібні лексичні одиниці можна віднести до розряду активної лексики. Їх функціонування в іспанській мові носить виражений узуальний характер, що, втім, не виключає можливого використання відповідних споконвічних лексичних аналогів. Вибір кращого варіанту – англійської або споконвічного – визначається рядом причин, зокрема ситуацією збереження або мовного зсуву. Іншою складовою описуваного процесу є безперервне поповнення словника, головним чином, запозиченнями. До розряду останніх, поряд з англо-американізмами, відносяться і власне іспанські інновації, індуковані відповідними англійськими прототипами [4, с. 5]. Подібні лексичні утворення відрізняються різноманітністю конкретних форм: семантичні, структурні кальки, «стимульовані утворення» [6. С. 357].

Знання іноземної мови – основа будь-якого перекладу, проте, далеко не єдиний його компонент. Блискучий переклад неможливий без глибокого розуміння менталітету іншої країни, її історії та культури, в яких мова знаходить своє відображення.

"Вплив різних етапів в історії Іспанії простежується на всіх рівнях іспанської мови, і перш за все, в його лексиці. За 600 років арабського ярма іспанська мова ввібрала в себе чимало арабських слів і конструкцій, багато з яких так глибоко вплелися в структуру мови, що перестали сприйматися як запозичення. Так, слово «*ojala*» походить від арабського *Allah*: фраза *Ojalanollueva!* в перекладі з іспанського означає «Хоч би не почався дощ», і мало хто замислюється, що в мові католиків ховається звернення до Аллаха («Дай Бог, щоб не почався дощ!»).

Англійська мова також здійснює і продовжує здійснювати вплив на іспанську. Однак іспанці намагаються уникати повного запозичення англійських слів, вважаючи за краще калькування або пошук еквівалентів в своїй мові" [13].

3.2. Переклад іспаномовних англіцизмів українською мовою

Не менших труднощів може зазнати використання іспанських слів для позначення запозиченого поняття. Так, *elempresarial*, *la externalizacion*, *la*

subcontratacion i elrecurso a fuentesexternas можна перевести з іспанської на українську одним словом «аутсорсинг», хоча слово *el outsourcing* іспанцями теж вживається.

Багато запозичень легко упізнаються, і тоді проблем з перекладом не виникає: *laeuro-note* (євронота), *elauditor* (аудитор). Однак нерідкі випадки, коли очевидний, на перший погляд, переклад виявляється невірним. Наприклад, схоже з англійським слово *capital* перекладається як «столиця», тільки якщо слово має жіночий рід. *El capital* в чоловічому роді це вже «капітал».

При перекладі особливу увагу доводиться приділяти багатозначним іспанським словам. Так, слово *titulo* може перекладатися не тільки як «титул», «звання», «посада», а й як «право», «якість» або «гідність». Значення в цьому випадку буде залежати від контексту.

Древній предок іспанської мови латинь і сьогодні займає важливе місце в лексиці іспанців. Фрази на латинській мові нерідко звучать і в українській мові, однак, в іспанській мові вони зустрічаються набагато частіше. Труднощами для невідповідного перекладача може стати переклад таких загальноживаних латинських виразів, як *lex nonscripta* (неписаний закон), *bellum civile* (громадянська війна), *inpropria persona* (особисто, власною персоною). Багато латинізмів зустрічається в юридичній практиці: *causajusta* (поважна причина), *injuriarealis* (образ дією), *infavorem* (на користь).

Звичайно, з особливою обережністю необхідно перекладати іспанські фразеологічні звороти. Якщо ми дослівно перекладемо фразу *Esperar que el olmo deperas* «Чекати, коли в'яз дасть груші», це мало що скаже українцю. Щоб переклад звучав адекватно, важливо підібрати аналогічний за значенням фразеологізм в українській мові: «чекати у моря погоди». Такий варіант буде сприйнятий і зрозумілий набагато краще. Інший приклад словосполучення *torocorrido*, дослівно перекладається як «бик, який брав участь в кориді». В українській мові є точний аналог цього поняття «стріляний горобець».

Існує чимало інших складнощів і нюансів, з якими доводиться стикатися усним і письмовим перекладачам іспанської мови. Тільки професійні перекладачі з

великим досвідом роботи і високим рівнем загальної ерудиції можуть забезпечити якісний переклад з іспанської та іспанською незалежно від її виду та рівня складності.

ВИСНОВОК

На основі проведеного дослідження можемо зробити висновок, що велика кількість англіцизмів запозичена шляхом транслітерації. У процесі дослідження нами було виділено кілька сфер вживання англіцизмів, пов'язаних з різними областями культури, науки і техніки. Всі англіцизми були розподілені відповідно за сферами їх вживання, були виявлені основні характеристики запозичень: ступінь їх асиміляції з іспанською мовою, частотність вживання в іспанській періодиці.

Таким чином, в ході дослідження були виявлені основні сфери англійських запозичень. Ми з'ясували, що англіцизми широко вживаються в іспанській періодиці: в економічних, політичних і комп'ютерних сферах. Значно рідше зустрічаються слова зі сфер освіти, кримінального права і транспортної галузі. Велика кількість англійських запозичень утворена шляхом транслітерації, багато слів набувають граматичну форму іспанської мови і входять в основний фонд мови. Економічні та політичні терміни швидко засвоюються в мові, в той час як засвоєння комп'ютерних термінів відбувається повільніше. В цілому можна сказати, що процеси запозичення з англійської мови характеризуються різноманітністю термінів і слів, широко використовуваних в іспанській періодиці.

В ході проведеної роботи була проаналізована справжня лінгвістична ситуація в Іспанії, були виявлені основні фактори, що впливають на зміну лексичного складу іспанської мови. Ми з'ясували, що в даний час іспанська лексика формується багато в чому за рахунок англійської мови, що сприяє якісному розвитку іспанської мови і виходу її на світову арену в якості другої інтернаціональної мови. У нашу еру комп'ютерних технологій, комунікацій та Інтернету англіцизми сприяють підвищенню статусу іспанської мови в глобальному спілкуванні. Збагачуючи свій словниковий фонд, іспанська мова розвиває свої механізми таким чином, щоб пристосуватися для ділового, наукового і, зокрема, інформаційного спілкування, аж до утворення мови-гібрида – спангліш.

В ході нашого дослідження ми визначили, що в іспанській лексиці превалюють запозичення, які прийшли шляхом транслітерації, і при цьому, більшість англіцизмів зберігають своє англійське прочитання і написання. Також були проаналізовані різні граматичні, графічні, фонетичні та функціонально-стилістичні зміни, які зазнають англіцизми в процесі переходу в іспанську мову. На основі статистичного аналізу запозичень було встановлено, що в іспанській періодиці переважають англіцизми, що належать до сфери комп'ютерної техніки, економіки і політики.

Підводячи підсумок дослідження, слід зазначити, що вивчення різних культур і різних національних мов в процесі їх еволюції відкриває широкі перспективи для подальшого їх дослідження.

Resumen

El diccionario de cada idioma es un sistema en vivo que cambia constantemente y se actualiza. La reposición del vocabulario de cualquier idioma se lleva a cabo, por lo general, a través de préstamos extranjeros. Como resultado de la larga interacción cultural e histórica de los idiomas, su mezcla, los préstamos ocupan un lugar importante en el vocabulario de cualquier idioma.

El préstamo directo en español es objeto de estudio.

El tema del estudio es el estudio de los procesos de préstamo en español.

El objetivo de este trabajo es identificar las características básicas de la penetración de los préstamos del Inglés y otros idiomas al español y determinar las tendencias del uso de los anglicismos en el período español.

Sobre la base del objetivo de nuestro estudio, se forman las siguientes tareas:

- Definir los antecedentes históricos de la formación de vocabulario español;
- Comparar la situación de los idiomas español e Inglés en el escenario mundial y determinar nuevas tendencias del desarrollo de la lengua española en el contexto de la sociedad de la información;
- Determinar los factores que determinan el fenómeno de la penetración de los anglicismos en el idioma español y las causas del fenómeno del habla "spenglish»;
- Determinar las características gramaticales de los préstamos, el grado de asimilación y el alcance del uso.

La relevancia de este trabajo es que el estudio de los préstamos del Inglés y otros idiomas permite una comprensión más profunda de los procesos culturales y lingüísticos que tienen lugar en español.

El material para este estudio se basó en artículos de Fuentes de publicación hispanohablantes. En el curso del estudio se analizaron artículos de periódicos españoles e latinoamericanos (El Mundo, FDC, WIRES) con un total de alrededor de 60mil palabras, que revelaron 805 préstamos en Inglés.

La importancia teórica de la labor se debe al hecho de que en él se Resumen los enfoques actuales para la definición y clasificación del vocabulario prestado en español.

La importancia práctica del trabajo se debe a la posibilidad de aplicar sus disposiciones básicas en los cursos de lexicología y estilística de la lengua española.\\ Sobre la base del estudio, podemos concluir que un gran número de anglicanos se toma prestado por transliteración. En el proceso de investigación, hemos identificado varias áreas de uso de los anglicanos asociados con diversas áreas de la cultura, la ciencia y la tecnología. Todos los anglicismos se distribuyeron, respectivamente, en las esferas de su uso, y se identificaron las principales características de los préstamos: el grado de asimilación con el español, la frecuencia del uso en el período español.

Por lo tanto, el estudio identificó los principales aspectos de los préstamos en Inglés. Hemos descubierto que los anglicanos son ampliamente utilizados en la época española: en las esferas económica, política y informática. Las palabras de la educación, el derecho penal y la industria del transporte son mucho menos comunes. Un gran número de préstamos en Inglés está formado por transliteración, muchas palabras adquieren la forma gramatical de la lengua española y entran en el fondo principal de la lengua. Los términos económicos y políticos se digieren rápidamente en el idioma, mientras que la asimilación de los términos informáticos es más lenta. En general, se puede decir que los procesos de préstamo de Inglés se caracterizan por una variedad de términos y palabras ampliamente utilizados en la época española.

En el curso de la labor se analizó la situación lingüística actual en España, se identificaron los principales factores que influyen en el cambio léxico de la lengua española. Hemos descubierto que en la actualidad el vocabulario español se forma en gran medida a expensas del Inglés, lo que contribuye al desarrollo cualitativo del español y la salida a la arena mundial como el segundo idioma internacional. En nuestra era de las tecnologías informáticas, las comunicaciones y la Internet, los anglicanos contribuyen al aumento del estatus de la lengua española en la comunicación global. Enriqueciendo su fondo de vocabulario, el español desarrolla sus mecanismos para adaptarse a la comunicación empresarial, científica y, en particular, de información, hasta la formación de la lengua-híbrido Spanglish.

En nuestro estudio, determinamos que en el vocabulario español prevalecen los préstamos que llegaron a través de la transliteración, y al mismo tiempo, la mayoría de los

anglicanos conservan su lectura y escritura en Inglés. También se analizaron varios cambios gramaticales, gráficos, fonéticos y funcionalmente estilísticos que han sufrido los anglicanos durante la transición al español. Sobre la base de un análisis estadístico de los préstamos, se determinó que en la época española predominaban los anglicismos relacionados con la informática, la economía y la política.

Para resumir el estudio, cabe señalar que el estudio de diferentes culturas y diferentes idiomas nacionales en el proceso de su evolución abre amplias perspectivas para su posterior investigación.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акуленко В. В. Существует ли интернациональная лексика? / В. В. Акуленко., 1961. – 606 с. (3-тє).
2. Домашнев А.И. Концепция национального варианта испанского языка в трудах академика Г.В. Степанова. // Res Philologica. Филологические исследования памяти акад. Г.В. Степанова. М.: Наука, 1990, С. 4-17.
3. Гарбовский Н.К. Теория перевода / Н.К. Гарбовский., 2004р. - 544с.
4. Ларин А.Е., Лобер В.Л., Калмыков Н.П. История Латинской Америки: Вторая половина XX века. / А.Е. Ларин, В.Л. Лобер, Н.П. Калмыков., 2004р – 606 с.
5. Степанов Г. В. Испанский язык в странах Латинской Америки. / Г. В. Степанов., 1963 р. – 201с.
6. Степанов Г.В. К проблеме языкового варьирования. / Г.В Степанов., 1979 р. – 328 с.
7. Фирсова Н.М. Испанский язык в странах Латинской Америки: Колумбия, Эквадор, Пуэрто-Рико / Н.М. Фирсова., 2002 р. – 168 с.
8. Фирсова Н.М. Языковая вариативность и национально-культурная специфика речевого общения в испанском языке /Н.М. Фирсова., 2000р. – 128 с.
9. Academia Puertorriqueña de la Lengua Española. La enseñanza del español y del inglés en Puerto Rico: una polémica de cien años - San Juan, Puerto Rico, Academia Puertorriqueña de la Lengua Española, 1998 -70с.
10. Aleza-Izquierdo, M. La elección del caso pronominal en dos corpus orales puertorriqueños - Valencia, 2013 -38 с.
11. Alonso, A. El idioma español en los ideales del siglo XVI. Universidad de Navarra, 1947-31с.
12. Alvar, M. Español e inglés. Actitudes lingüísticas en Puerto Rico. //Revista de filología hispánica 1(enero-junio) - Madrid, 1982 -1- 38 с.
13. Álvarez Nazario, M. Historia de la lengua española en Puerto Rico. Su pasado y su presente en el marco de la realidad social - San Juan, Puerto Rico, 1991-911с.

14. Aponte Roqué, A. La enseñanza del español y del inglés en las escuelas públicas de Puerto Rico basada en el Informe de la Comisión de Ex-Secretarios de Instrucción Pública. //Cuadernos del Idioma de la Escuela Graduada de Planificación de la Universidad de Puerto Rico 1(marzo) - San Juan, Puerto Rico, 1988 -53-66 c.
15. AsiHablamos. El diccionario latinoamericano, para poder entendernos. URL: <http://www.asihablamos.com/>
16. Betancourt, F. Language attitudes and language education in Arecibo, Puerto Rico. The University of Texas, 1976 -594c.
17. Colón, C. Los cuatro viajes del almirante y su testamento. Madrid, 2006 - 124c.
18. Comisión de educación, Ciencia y Cultura. Informe Final sobre el Idioma en Puerto Rico, 2001-156 c.
19. Departamento de Educación de Puerto Rico. Proyecto para formar un ciudadano bilingüe - San Juan, Puerto Rico, 1997-3 c.
20. Diccionario Etimológico Español en Línea. URL: <http://etimologias.dechile.net/>
21. Diccionario Andaluz Fítitu. URL: <http://fititu.es/>
22. El Canal Paticaliente por el mundo URL: <https://www.youtube.com/channel/UCKidpRCPISbFFGG-pdiGJ7g/featured>
23. El Canal Paticaliente por el mundo. 55. URL: <https://www.youtube.com/user/alexdiadzad/featured>
24. El Diccionario de la lengua española es la obra lexicográfica de referencia de la Academia. URL: <http://dle.rae.es/?w=diccionario>
25. El filo de la moneda. Comentarios, reacciones y análisis en torno a la Historia de Puerto Rico: pasada, presente y futura. URL: <https://elfilodelamoneda.blogspot.com/>
26. Enciclopedia de Puerto Rico. URL: <https://enciclopediapr.org/encyclopedia/lengua-de-puerto-rico/#1465191506054-3653efe7-56bd>
27. Joseph Matluck, H. y Carlos Solé, A. Simplificación o interferencia? El español de Puerto Rico. International Journal of the Sociology of Language - New York, 2000-27c.
28. Leyes de Puerto Rico. URL: <https://estado.pr.gov/es/leyes-de-puerto-rico/>

29. Morales, A. Adquisición y aprendizaje de la lengua materna: algunas precisiones // REALE: revista de estudios de adquisición de la lengua española, Nº12 - San Juan, Puerto Rico, 2001-45-58 c.
30. Morales, A. Algunas consideraciones sobre los fenómenos de convergencia lingüística en el español de Puerto Rico //Asomante, Nº1(2) - San Juan, Puerto Rico,1989 -113 - 136 c.
31. Morales, A. Bilingüismo y planificación lingüística en Puerto Rico // Simposio Internacional de la lengua española: pasado, presente y futuro - Texas, 1999 -73-96 c.
32. Morales, A. El concepto de interferencia y su interpretación en Puerto Rico: el idioma en los procesos sociales de la nación puertorriqueña //Cuadernos del Idioma de la Escuela Graduada de Planificación de la Universidad de Puerto Rico Nº2 (agosto) - San Juan, Puerto Rico 1988 - 1-13 c.
33. Morales, A. Español e inglés en Puerto Rico: descripción y estudios //Revista de estudios hispánicos Nº27- San Juan, Puerto Rico, 2000-71-106 c.
34. Morales, A. Gramáticas en contacto. Análisis sintáctico sobre el español de Puerto Rico - Madrid, 1986 -123 c.
35. Morales, A. Variación dialectal e influencia lingüística: el español en Puerto Rico //Historia y presente del español de América - Valladolid, 1992 -333-356 c.
36. Ordenes Ejecutivas. URL: <https://estado.pr.gov/es/ordenes-ejecutivas/>
37. PALABRAS RELACIONADAS. Concepto, definición corta y significado de polinización - Etimología y origen de la palabra polinización - Qué es polinización. URL : <https://definiciona.com/>
38. Quesada Pacheco, M. A. La fonética del español americano en pugna: dialectos radicales y conservadores en lucha por la supremacía. Valladolid, 2001- 13 c.
39. Reyes Tosta, M. El aprendizaje del español y del inglés en Puerto Rico y sus influencias extranjeras // Scientific international journal Nº3, 2013 -44-59 c.
40. Rúa, P. J. Idioma en Puerto Rico: hechos y retos // Cuadernos del Idioma de la Escuela Graduada de Planificación de la Universidad de Puerto Rico Nº1(marzo) - San Juan, Puerto Rico, 1988 -67-81c.

41. Salcedo, C. S. The phonological system of Spanish // Revista de Lingüística y Lenguas Aplicadas Nº5 - Baton Rouge, Louisiana, 2010-195-209 c.
42. Santoro, M. Puerto Rican Spanish: a case of partial restructuring - New York, 2007- 11c.
43. Terrel, T. Sobre la aspiración y elisión de /s/ en el español de Puerto Rico // Nueva Revista de Filología Hispánica, Nº1- Mexico, 1978 -24-38 c.
44. Tesoro lexicográfico del español de Puerto Rico. URL: <https://tesoro.pr/>
45. Telemundo de Puerto Rico. URL: <https://www.interpals.net/app/account>
46. Tió, Salvador. Lengua mayor. Ensayo sobre el español de aquí y de allá. La Universidad Interamericana de Puerto Rico -120c.
47. Torres, G. Idioma, bilinguismo y nacionalidad: la presencia del inglés en Puerto Rico - San Juan, Puerto Rico, 2001-431c.
48. Univision Puerto Rico. URL: <https://www.univision.com/puerto-rico/wlii>
49. Vandermeulen, N. El pronombre personal sujeto en el español caribeño - Amsterdam, 2011-98 c.
50. Vaquero de Ramírez, M. El léxico indígena en el español hablado en Puerto Rico //E.L.U.A. Nº7- Río Piedras, 1991-9-26 c.